

سریعترین انترنت 3.75G+ بهترین قیمت

10GB

در بدل 1100 افغانی

مدت اعتبار: 30 روز

برای اشتراک: 10GB را به 151 ارسال نمایید

www.afghan-wireless.com

افغان بی‌سیم
AFGHAN WIRELESS
Connecting Afghanistan

سال دهم ◊ شماره مسلسل ۲۵۴۳ ◊ شنبه ۲۵ جدی ۱۳۹۵ ◊ قیمت ۲۰ افغانی

مراکز پرورش انتحاری در کنار پایگاه‌های نظامی پاکستان

تاسیسات تروریستی چمن و پاسخ افغانستان

تاسیساتی که در آن تروریست‌های انتحاری در چمن تربیت می‌شود، زیر پوشش مدارس دینی فعالیت دارند. این تاسیسات تربیت تروریست که در پوشش مدرسه‌های مذهبی فعالیت می‌کنند، در نزدیکی قرارگاه‌های نظامی ارتش پاکستان در چمن موقعیت دارند و با ادارات رسمی نظامی و استخباراتی پاکستان در تماس‌اند.

ردیابی تماس‌های تروریست‌هایی که به دانشگاه امریکایی کابل حمله کرده بودند نیز نشان می‌داد که آنان با چمن پاکستان در تماس هستند. موقعیت کسانی که با تروریست‌ها در تماس بودند، توسط ارگان‌های اطلاعاتی و استخباراتی افغانستان تثبیت شده است.

صفحه ۳

مفتی‌های فیس‌بوکی و ابتذال فتوا

صفحه ۶

صفحه ۴

میان ماندن و رفتن

صفحه ۵

تحقیق تازه مرکز مطالعات استراتژیک: نابودی طالبان بهترین راه برقراری صلح در افغانستان است

شرکت خدمات اینترنتی افغان سایر - Afghan Cyber ISP/ICT Company

Internet Services all over Afghanistan

- NGOs & Army Camps
- Government Sector
- Private Organizations & Homes
- VSAT
- ICT Solutions
- Wireless

+93 799 19 92 03
+93 789 28 40 40

West of Hanzalah Masjid, Haji Yaqub Square, Shar-e-naw, Kabul-Afghanistan

YouTube

نقش مردم در تطبیق برنامه ملی میثاق شهروندی

میان دولت و مردم است و این خود بیانگر اهمیت نقش بزرگ و برجسته مردم کشور در یک مقیاس وسیع‌تر دربرنامه میثاق که به آن خصوصیت مردمی ملی میبخشد.

یقیناً که مردم ما با تکیه بر تجاربی که از عملکردهای شوراهای انکشافی شان در بیشتر از یک دهه آموخته‌اند، می‌توانند برنامه ملی میثاق شهروندی را نیز به سوی قله‌های موفقیت و پیروزی رهنمون شوند. مردم در برنامه همبستگی ملی آموختند که چگونه ظرفیت‌های شان را بالا ببرند، چگونه اتفاق، همبستگی و برادری را درعمل به کار گیرند، شفافیت و حسابدهی را به چه شیوه‌ی عملی سازند، درزمینه نظارت از نحوه کار در پروژه‌ها، حفظ و نگهداشت پروژه‌های شان وهمچنان در رابطه با سهمگیری صادقانه شان در تطبیق پروژه‌ها، چطور عمل نمایند. آنها میدانند که پروژه‌ها ملکیت خودشان است زیرا با عرق ریزی وسهم شان به ثمر رسیده و بایست درحده تطبیق، نظارت، شفافیت، حفاظت و تداوم آن، حد اکثر تلاش خویش را بنمایند.

یکی از کارهای اساسی مردم در برنامه ملی میثاق شهروندی، نظارت از اجراءات دولت (وزارت‌های ذیربط) و مسؤولیت پذیری در مورد حسابدهی از پولهایی که در پروژه‌ها هزینه میکنند، میباشد. یعنی اکنون مردم با داشتن نقش اساسی تر و صلاحیت و مسؤولیت بیشتر دربرنامه میثاق شهروندی سهم میگیرند و ان شالله که دستاورد‌ها درخشانی را نیز در نتیجه عمل خویش، حاصل مینمایند. به سخن دیگر نظارت از اجراءات وزارت خانه‌های ذیربط، توسط شوراهای انکشافی یعنی مردم صورت میگیرد. چنانچه رئیس جمهور کشور خطاب به نماینده گان شوراهای انکشافی قریه، گفته اند:

«از هر پیسه حساب بگیرد اما از هر پیسه از شما حساب گرفته میشود. دلیل این چیست؟ هر روز اتهام فساد است و اگر کوشش‌های حکومت وحدت ملی تان نمیبود که دنیا را قناعت بدهیم که ما واقعاً مقابل فساد نیت واراده و پلان مبارزه با فساد داریم، فکر میکردید که دنیا بالای یک برنامه یک میلیارد دلاری، با ما به موافقه میرسید؟ ازین جهت ما وشما همه در یک امتحان استیم که شفافیت به صورت سرتاسری تأمین شود.»

سراسر کشور بدست بیاورند که البته درکنار تطبیق پروژه‌ها در حل منازعات نیز کارنامه‌های درخشانی درروستاهای مربوطشان داشته‌اند. گذشته از آن سهم ده درصدی و بیشتر از آن که درتمویل یا اجرای کار عملی در پروژه‌ها می‌گرفتند، نقش مثبت آنانرا درزمینه تطبیق برنامه نشان میداد.

اکنون که برنامه همبستگی ملی پایان یافته است، این نهاد‌های مردمی وسازنده (شوراهای انکشافی قریه) را منحث یکی از دستاورد‌های بزرگ از خود به جا گذاشته است. شوراهای انکشافی که در حقیقت ممثل اراده مردم روستا هاست، در مسایل بازسازی، رهبری قریه، حل مشکلات اجتماعی، انکشاف و رشد اقتصادی قریه و غیره مسایل، از نقش مردم روستا‌های خویش نماینده گی میکنند. یعنی درهرکاریکه شوراهای انکشافی قریه دخیل باشند با اطمینان میتوان گفت که درواقع، مردم در آن کار دخیل اند و فیصله‌های شورا، همان فیصله‌های مردم است. بخاطر اینکه انکشاف متوازن، زدایش فقر، بازسازی قریه‌ها وشهرها، بهبود معیشت، رشد اقتصادی جامعه و بسا مسایل مهم دیگر درکشور ما تداوم یافته و درعمل تطبیق گردد، با ختم برنامه همبستگی ملی، برنامه جامع‌تر و بزرگ‌تر دیگری بنام «برنامه ملی میثاق شهروندی» از سوی دولت جمهوری اسلامی افغانستان اعلام شد. برنامه ملی میثاق شهروندی نیز مانند برنامه همبستگی ملی، دستاورد‌های درخشان وسازنده‌ی خواهد داشت که زنده گی مردم کشور را از جهات مختلف به سوی رشد و بهبودی رهنمون گردد. این دستاورد‌های به یقین که بزرگتر، برجسته تر و نافع تر خواهد بود، زیرا دربرنامه مذکور علاوه بر انکشاف روستا‌های کشور، رشد و انکشاف اقتصادی، اجتماعی و اقتصادی شهر‌های کشور نیز شامل بوده و به ذات خود یک برنامه افغانستان شمول میباشد.

اما نکته مهم و قابل تأمل دراین خصوص، همانا نقش مردم در تطبیق برنامه ملی میثاق شهروندی است. مردم دراین برنامه نیز درجوکات شوراهای انکشافی شهری وروستایی، البته در ساختمان کلاسترها، نقش اساسی و سازنده‌شان را ایفا خواهند کرد. طوریکه میدانیم، برنامه ملی میثاق شهروندی یک برنامه بین‌الوزارتی و درکنار آن، یک تعهد دوجانبه

مردم باهمت ما همواره ودرسخت‌ترین شرایط بخاطر آبادی کشور خویش دست به دست هم داده و تا جاییکه توان داشته‌اند دراین راه سعی وتلاش ورزیده‌اند. چنانچه نمونه این جد و جهد صادقانه‌شان را در تطبیق پروژه‌های عام المنفعه انکشافی برنامه همبستگی ملی وزارت احیا و انکشاف مشاهده کردیم. مردم روستاهای ما با یک میکانیزم منسجم و معیاری، شوراهای انکشافی‌شان را بر اساس انتخابات دموکراتیک، ایجاد کردند و اعضای آنها با در نظر داشت صلاحیت، صداقت، وطندوستی و سایر خصلت‌های مردمی برگزیدند. شوراهای انکشافی قریه برنامه همبستگی ملی در طی مدت بیشتر از یک دهه کارفعالیت، توانستند به حیث نهاد‌های تصمیم گیرنده، ظهور یابند، با داشتن ترکیب زنانه و مردانه دربین مردم قریه‌ها پذیرفته شده واز خواست‌های آنان نماینده گی کنند. این شوراهای باتوانایی‌ها وظرفیت‌های ارزشمندی که دراین مدت کسب کردند، یکنوع نقش رهبری را در قریه‌ها ایفا نمودند که به حیث بهترین نمونه‌های حکومت داری محلی می‌توان از آن یاد کرد. شوراهای انکشافی قریه‌های برنامه همبستگی ملی وزارت احیا و انکشاف دهات، توانستند این هویت را بخاطر تطبیق موفقانه هزاران پروژه عام المنفعه درروستاهای

جهان باید با حامیان ترور مداران کند

حمله‌های تروریستی اخیر بر کابل، قندهار و هلمند با پاکستان ربط دارد. موادی که در حمله‌ی تروریستی قندهار به کار گرفته شده است، صرف در اختیار دولت‌ها قرار دارد. بسیار بعید است که غیر از پاکستان دولت دیگری این مواد را در اختیار طالبان قرار دهد. اسناد و مدارکی که سازمان‌های اطلاعاتی کشور ما دارند، نشان می‌دهد که تاسیسات تروریستی در پوشش مدارس دینی در چمن پاکستان فعالیت دارند. حمله به دانشگاه آمریکایی کابل، کشتار کارمندان دولت در خیابان دارالامان کابل، قتل دیپلمات‌های اماراتی در قندهار و حمله تروریستی به لشکرگاه، در تاسیسات تروریستی چمن طراحی شده بود. تروریست‌هایی که این حملات را انجام دادند، با چمن در تماس بودند. اسناد و مدارک تماس‌ها و دیگر مستندات در اختیار سازمان‌های کشفی و استخباراتی افغانستان است. بنا بر این شکی باقی نمی‌ماند که از خاک، تاسیسات، منابع و حتی سازمان‌های رسمی پاکستان، علیه افغانستان استفاده می‌شود. پاکستان اجازه داده است که تمام منابع در اختیار طالبان باشد. هدف آشکار پاکستان هم ضربه‌زدن به افغانستان و کشتار افغان‌ها است. پاکستان قبلاً اعلام کرده بود که صلح در کابل، منوط به صلح در کشمیر است. آنان می‌خواهند با راه‌اندازی حملات تروریستی از دنیا امتیاز بگیرند.

وزیر خارجه‌ی بریتانیا که چندی پیش از کابل دیدن کرد، در واکنش به موضع پاکستان در قبال صلح در کابل گفت، کشور او در کنار افغانستان می‌ایستد و حامیان ترور را ناامید می‌سازد. حال وقت آن است که بریتانیا، امریکا، ناتو و جامعه جهانی، اقدام عملی کنند. جامعه جهانی باید از پاکستان مصرا نه بخواد که تاسیسات تروریستی چمن را بزند و اداره‌کنندگان آن را برای محاکمه تسلیم افغانستان کند. تنها افغانستان از این تاسیسات زیان ندیده است. امارات متحده عرب، در حمله‌ی تروریستی اخیر بر مهمان‌خانه‌ی والی قندهار، پنج دیپلماتش را از دست داد. تمام مردمان افغانستان با دولت و مردم امارات متحده عرب در این غم و اندوه بزرگ شریک‌اند. دانشگاه آمریکایی کابل را هم کسانی هدف قرار دادند که در تاسیسات تروریستی چمن تربیت شده بودند. دانشگاه آمریکایی کابل، هویت آمریکایی دارد. حمله به این دانشگاه در واقع حمله به ارزش‌ها و هویت امریکا نیز بود.

علاوه بر این‌ها، تاسیسات تروریستی چمن و دیگر مکان‌های امن طالبان، القاعده و لشکر طیبه در پاکستان، مانع عمده فرا راه ثبات‌سازی، دولت‌سازی و دموکراسی‌سازی در افغانستان استند. ناتو و جامعه جهانی می‌خواهند افغانستان جای امنی برای تروریست‌ها نباشد و دست‌آوردهای ۱۵ سال گذشته حفظ شود. اما تاسیسات تروریستی در پاکستان و سیاست حمایت از طالبان توسط آن کشور، موانع کلان فرا راه تلاش‌های جهانی در افغانستان است. بنا بر این ایجاب می‌کند که دنیا در باره‌ی تاسیسات تروریستی چمن و دیگر مکان‌های امن شبکه‌های ترور در پاکستان تصمیم بگیرد.

باج‌دهی به حامیان ترور، نمی‌تواند راه حل باشد. حامیان ترور در پاکستان باید زیر فشار جهانی وادار به تغییر رفتار شوند. جهان باید کمک کند تا آثانی که در قتل دانشجویان، دیپلماتان و کارمندان عادی و بی‌گناه دولتی دست دارند و حالا در پاکستان در امنیت کامل به سر می‌برند، بازداشت شوند. این تروریست‌ها باید محاکمه شوند و جواب خون‌هایی را که به ناحق ریخته‌اند، بدهند. امارات متحده عرب هم که قربانی سنگینی داده است، باید دست به دست افغانستان بدهد و در مبارزه با تروریسم، همکاری کند. امارات متحده عرب باید درک کرده باشد که سیاست مداراجویی در برابر گروه‌هایی مثل طالبان، هزینه‌ی سنگینی دارد. امارات متحده، باید سیاست مداراجویی در برابر گروه‌های تروریستی را کنار بگذارد.

سنگین

تصفیه شد

۸ صبح، کابل: دفتر مطبوعاتی اداره امنیت ملی اعلام کرده که ولسوالی سنگین ولایت هلمند، با وارد شدن تلفات سنگین به افراد طالبان، از وجود جنگجویان این گروه به صورت کامل تصفیه شده است.

دفتر مطبوعاتی امنیت ملی در خبری که در صفحه فیس‌بوک خود نشر کرده گفته است که نبردهای سخت در ولسوالی سنگین با موفقیت به پایان رسیده و با وارد شدن ضربات سنگین به «دشمنان قسم خورده»

سرپرست دانشگاه آمریکایی افغانستان:

کیوین و تیم را آزاد کنید

دیوید سیدنی می‌گوید که تمام دانشجویان و استادان دانشگاه آمریکایی افغانستان ویدیوی منتشر شده از کیوین کینگ و تیم‌وپیکس توسط طالبان را تماشا کرده و از وضعیت آنان متأثر شده‌اند.

سرپرست دانشگاه آمریکایی افغانستان هم‌چنین به کیوین کینگ و تیم‌وپیکس گفته است: «ما می‌خواهیم شما هرچه زودتر به خانه خود برگردید. کیوین و تیم! شما جزئی از خانواده دانشگاه آمریکایی افغانستان هستید و به عنوان اعضای این خانواده ما در حد توان تمام تلاش خود را در برگشتاندن شما به خانواده‌های تان انجام خواهیم داد. ما تسلیم نخواهیم شد و به فشار آوردن بالای تمام افراد درگیر در این رویداد برای رهایی شما ادامه خواهیم داد. شما در دعاهای ما هستید و ما تا رهایی شما آرام نخواهیم گرفت.»

این دو استاد دانشگاه آمریکایی افغانستان نزدیک به یک سال پیش از نزدیکی این دانشگاه در کابل ربوده شدند.

۸ صبح، کابل: دیوید سیدنی سرپرست دانشگاه آمریکایی افغانستان، از گروه طالبان خواسته تا کیوین کینگ و تیم‌وپیکس دو تن از استادان این دانشگاه را از اسارت خود آزاد کند.

منظور کمک به افغانستان آمدند و هیچ کاری خلاف ارزش‌ها و یا برای ضرر رساندن به کسی انجام ندادند. آن‌ها باید هرچه زودتر به خانواده، دوستان و همکاران شان برگشته‌اند شوند.»

گروه طالبان اخیراً ویدیوی این دو گرفتن کیوین کینگ و تیم‌وپیکس را ناراحت‌کننده توصیف کرده می‌گوید: «ما از طالبان می‌خواهیم تا تیم و کیوین و تمام گروگان‌های دیگر را به زودترین فرصت رها کنند، چون کیوین و تیم تنها برای تدریس و به

دیوید سیدنی در بیانیه‌ای به اسارت گرفتن کیوین کینگ و تیم‌وپیکس را ناراحت‌کننده توصیف کرده می‌گوید: «ما از طالبان می‌خواهیم تا تیم و کیوین و تمام گروگان‌های دیگر را به زودترین فرصت رها کنند، چون کیوین و تیم تنها برای تدریس و به

توافق حزب سبزهای آلمان

با اخراج پناهجویان افغان

افغانستان را تغییر بدهد.»

پیش از این، فراکسیون حزب سبزها در پارلمان آلمان در ماه دسامبر از اخراج پناهجویان افغان به دلیل ناامنی در آن کشور انتقاد کرده بود. این فراکسیون گفته بود که به این دلیل چندین ایالت که حزب سبزها در حکومت آن‌ها شریک است، در این اخراج‌ها همکاری نکرده‌اند. حکومت آلمان برعکس برخی مناطق افغانستان را امن عنوان کرده و اخراج پناهجویان رد شده افغان را ممکن می‌خواند. در ماه دسامبر نخستین گروه ۳۴ نفری پناهجویان رد شده افغان از آلمان اخراج شدند و قرار است این روند ادامه یابد.

حزب سبزها در حکومت ۱۱ ایالت آلمان شریک است اما ظاهراً فقط شاخه این حزب در ایالت نیدرزاکسن در این تفاهم شامل نیست. شرطی که حزب سبزها در ۱۰ ایالت دیگر برای اخراج پناهجویان افغان وضع کرده‌اند، این است که حکومت آلمان ارزیابی خود از وضعیت امنیتی افغانستان را مورد بازبینی مجدد قرار بدهد و در این بررسی یافته‌ها و اطلاعات تازه سازمان‌های غیردولتی را نیز شامل بسازد.

حزب سبزهای آلمان در حکومت ده ایالت این کشور روی سیاست واحد برای اخراج پناهجویان افغان توافق کرده است. در این ده ایالت، این حزب در اصول خود مانع اخراج پناهجویان افغان نمی‌شود، اما برای این کار شرط وضع کرده است. به نقل از دویچه‌وله و به گزارش روزنامه «اشتوتگارت سائتونگ»، حزب سبزها در ۱۰ ایالتی که در حکومت شریک است، توافق کرده است که اگر حکومت فدرال آلمان شرایط را برآورده سازد، به ویژه مانع اخراج خلاف‌کاران و افراد خطرناک نمی‌شوند.

به گزارش این روزنامه، اگر حکومت فدرال آلمان وضعیت امنیتی افغانستان را به صورت مرتب ارزیابی کند و حیات و صحت پناهجویان بازگشته مورد خطر قرار نگیرد، حزب سبزها در ۱۰ ایالت آلمان اخراج پناهجویان رد شده افغان را به صورت عمومی به اجرا می‌گذارد. در اعلامیه مشترک حزب سبزها در ۱۰ ایالت آلمان آمده است: «صرف‌نظر کردن از اخراج به افغانستان به صورت اساسی و پایدار برای این ایالت‌ها زمانی ممکن است که حکومت فدرال آلمان ارزیابی کنونی خود از وضعیت امنیتی

ساخت هزاران آی‌دی فیس‌بوکی برای نفاق افکنی توسط آی‌اس‌آی

۸ صبح، کابل: سازمان استخباراتی پاکستان، آی‌اس‌آی، بیش از هشت‌هزار آی‌دی فیس‌بوکی ساخته تا از طریق این آدرس‌ها به تنش‌های قومی، مذهبی، لسانی و سمتی در میان شهروندان افغانستان دامن بزند.

ریاست عمومی امنیت ملی، انتشار اطلاعیه‌ای در این باره در صفحه فیس‌بوک خود گفته است که این آدرس‌های فیس‌بوک به نام‌های اقوام افغانستان ساخته شده و از طریق آن دشنام‌های قومی، مذهبی، لسانی و سمتی داده می‌شود. در این اطلاعیه آمده است: «سازمان استخبارات پاکستان زیر نام آی‌اس‌آی، حدود ۸۰۴۵ آی‌دی فیس‌بوک تحت نام‌های پشتون، تاجیک، هزاره، ازبک در صفحات اجتماعی ایجاد کرده و موضوعات قومی، نژادی، لسانی، مذهبی و سمتی را دامن می‌زند و از این طریق تفرقه و نفاق را در میان اقوام شریف افغانستان ایجاد می‌کند و بیشتر از دشنام‌های دینی، مذهبی، لسانی و قومی استفاده می‌کند. هموطنان عزیز مطلع باشند هرگاه با چنین آی‌دی‌ها مواجه شدید، بدانید که از طرف دشمنان افغانستان می‌باشد.»

ریاست عمومی امنیت ملی تأکید کرده که تمام شهروندان مسوولیت دارند تا جلو چنین تبلیغات دشمن را بگیرند و اهداف شوم دشمنان خود را خنثا کنند. امنیت ملی از مردم خواسته تا چنین آی‌دی‌ها را فوراً مسدود و بلاک سازند.

تظاهرات ضد پاکستانی

در کابل

در پی حوادث خونین روز سه‌شنبه هفته گذشته در شهرهای کابل، قندهار و هلمند، روز جمعه صدها تن از شهروندان کابل در نزدیکی سفارت پاکستان در کابل دست به تظاهرات اعتراضی زدند.

این معترضان شعارهایی ضد پاکستان سر می‌دادند. این معترضان از سفارت پاکستان در کابل به عنوان یک مرکز جاسوسی یاد کرده می‌گویند که دولت پاکستان از «گروه‌های تروریستی» حمایت می‌کند. معترضان پاکستان را عامل اصلی حوادث خونین اخیر خوانده و از دولت افغانستان خواستند که با اسلام‌آباد روابط دیپلماتیک خود را قطع کند.

عبدالرحمان جبران یکی از اعضای روند سبز، به صدای امریکا گفته است: «در پیوند به حملات اخیر تروریستی که از سوی آی‌اس‌آی و ارتش پاکستان طرح‌ریزی شده بود و در کابل، قندهار و هلمند صورت گرفت و جان ده‌ها تن از شهروندان ما را گرفت، ایستادگی کردیم، تا عقب سفارت پاکستان رفتیم و سفارت پاکستان را لانه جاسوسی صدا کردیم.»

به گزارش صدای امریکا، این اعتراض‌کنندگان هشدار دادند در صورتی که پاکستان به انجام حملات تروریستی در افغانستان ادامه دهد، در اقدام بعدی در مقابل سفارت پاکستان دست به خشونت خواهند زد.

سیما سمر:

خدمات صحی برابر با توان مندی اقتصادی مردم باشد

زینب فرهمند

سیما سمر رییس کمیسیون مستقل حقوق بشر می‌گوید که خدمات صحی که عرضه می‌شوند، باید با توان مندی اقتصادی مردم برابر باشد. او می‌گوید: «ارایه خدمات صحی با کیفیت بالا و قیمت بلند دسترسی مردم را به خدمات صحی محدود می‌سازد.» سیما سمر که در جلسه‌ی مشورتی در پیرامون «سمپوزیم ملی جوانان برای تحقق اهداف توسعه‌ی پایدار در افغانستان»، در باره‌ی سومین هدف آن که «زندگی سالم و ارتقای رفاه و حق صحت» می‌باشد، سخن می‌زد، یاد آوری کرد که ارایه‌ی خدمات صحی با کیفیت، وظیفه‌ی حکومت است، اما همه‌ی مردم در تطبیق و رعایت آن سهم دارند.

بانو سمر گفت: «خدمات صحی وقتی که ارایه می‌شود، [باید] با کیفیت باشد، مصون باشد، موثر باشد و برابر با توان مندی اقتصادی مردم باشد، یعنی ما اگر خدمات صحی فوق‌العاده بالا را به قیمت بسیار بالا ارایه بکنیم، طبیعی است که دسترسی مردم را محدود می‌سازد و این خودش تبعیض است و در ارایه‌ی خدمات صحی هیچ گونه تبعیض باید در نظر گرفته نشود.»

رییس کمیسیون حقوق بشر کشور گفت: «در ارایه خدمات صحی، نه تبعیض جنسی باشد نه تبعیض بر اساس رنگ و روی و محیط جغرافیایی و زبان و مذهب. برای همین تلاش شود که وقتی خدمات صحی ارایه می‌شود، باید موثر و مطمئن باشد. محرمیت مریض و داکتر حفظ شود و همچنین خدمات برابر به استطاعت مریض باشد.»

وی گفت که از دیگر اهداف «اس.دی.جی در افغانستان» در بخش صحت، پایین آوردن میزان مرگ و میر مادران و نوزادان است.

بانو سمر گفت: «باید تا سال ۲۰۳۰ میلادی میزان مرگ و میر مادران باید به ۷۰ نفر در هر ۱۰۰ هزار نفر باشد و از نوزادان به ۱۲ نفر از هر هزار نفر برسد و [میزان مرگ و میر] کودکان زیر ۵ سال حداقل به ۲۵ نفر در هر هزار نفر باید برسد.»

رییس کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، فقر، ناامنی، عدم موجودیت کلینیک‌ها، نبود پرسونل صحی زنانه و ناآگاهی مردم از مسایل صحی را از عمده‌ترین دلایل بالا بودن میزان مرگ و میر زنان و

کودکان در کشور خواند. رولا غنی: فعالیت زنان باعث رشد سریع جامعه می‌شود در همین حال رولا غنی بانوی اول کشور می‌گوید که باید از برابری جنسیتی، که یکی از اهداف توسعه‌ی پایدار می‌باشد، حمایت کرد تا فعالیت زنان می‌تواند باعث رشد سریع جامعه شود.

بانوی اول گفت: «بر ما است که از هدف پنجم توسعه‌ی پایدار حمایت کنیم، زیرا این هدف نه تنها مطابق به ارزش‌های مذهبی و محلی ما می‌باشد، بلکه فعالیت زنان در جامعه باعث پیشرفت سریع جامعه می‌شود.»

وی از نکات مهمی که برای تساوی جنسیتی در توسعه‌ی پایدار درج شده است، نام برده گفت: «نکات مهمی که در باره‌ی تساوی جنسیتی در «اهداف توسعه‌ی پایدار» درج شده، عبارت است از خاتمه دادن به هر نوع تعصب علیه زنان و دختران، از بین بردن هر نوع خشونت بر زنان، از بین بردن روش‌های آسیب‌رسان مانند ازدواج‌های اجباری و زیر سن، اطمینان از حضور زنان در سطح رهبری و تصمیم‌گیری اقتصاد، سیاست و امور اجتماعی، دسترسی مساوی زنان به منابع اقتصادی، ملکیت و خدمات ملی. در واقع همه‌ی این تلاش‌ها صرفاً برای این است تا به یک زن، من‌حیث یک انسان کامل در جامعه احترام شود.»

بانوی اول کشور گفت: «البته این همه در مقرره‌ی ۱۳۲۵ شورای امنیت ملل متحد نیز ذکر شده است.» در همین حال عبدالستار مراد وزیر اقتصاد کشور می‌گوید که باور مندی و فعالیت جوانان، در قبال مسوولیت‌های ملی‌شان نویدی است برای شکوفایی و رشد افغانستان است.

وزیر اقتصاد گفت: «با گذشت هر روز جوانان ما در قبال مسوولیت‌های ملی خویش فعال‌تر و باورمندتر می‌شوند که این خود یک نوید خوش در راستای شکوفایی اقتصادی و اجتماعی کشور محسوب می‌شود. ما به توان مندی و ابتکارهای جوانان خود باورمندیم.» آقای مراد گفت که بدون شک یکی از سرمایه‌های با ارزش کشور ما جوانان اند که کشور را به «ساحل رفاه اقتصادی و اجتماعی» خواهند رساند.

تربیت تروریست که صرفاً در ظاهر مدارس دینی‌اند، همه در پاکستان قرار دارند و حتا این مدارس توسط نیروهای پاکستانی تامین امنیت نیز می‌شوند.

جالب است که طالبان تلاش کردند حمله انتحاری ولایت قندهار را به گروه دیگری منسوب کنند و سخنگویان این گروه مسوولیت آن را به عهده نگرفتند. دلیل اساسی انکار طالبان از انجام این حمله، این است که آنان دوست ندارند که کشورهای عربی را که از سوی برخی از آنان کمک دریافت می‌کنند، از خود برنجانند. دفتر قطر برای طالبان زمینه رفت‌وآمد را به کشورهای خلیج فارس به خوبی مهیا ساخته است و به همین خاطر طالبان دوست ندارند قاتل پنج دیپلمات عرب شناخته شوند. این بر عهده دولت افغانستان است که با استفاده از تمام ابزار و امکانات و با توجه به مدارک انکارناپذیری که در دست دارد، در قدم اول ماهیت دورویی دولت پاکستان در امر مبارزه با تروریسم را افشا سازد و در قدم دوم با فشار بر جامعه‌ی جهانی و نهادهای بین‌المللی دولت پاکستان را مجبور بسازد تا این مراکز پرورش تروریسم را برچیند.

ظاهراً دینی که وظیفه تربیت نیروی انتحاری را بر عهده دارند، شبکه استخباراتی آی اس آی پاکستان قرار دارد. موجودیت این مدارس در چند صد متری یک پایگاه نظامی نیروهای پاکستان به خوبی می‌رسند که استخبارات پاکستان به طور مستقیم بر این مدارس مسلط بوده و آن‌ها را حمایت می‌کنند. یک هفته قبل از انجام حملات انتحاری روز سه‌شنبه افغانستان، حدود بیست لک کلدار پاکستان از شهر کوئته پاکستان به این مدرسه فرستاده شده است. این مساله در کنار آن که نشان‌گر رابطه مستقیم آی اس آی با تروریست‌هایی که افغانستان را به خون کشیده‌اند دارد، نشان‌گر این هم هست که حملات انتحاری نه آن طوری که تروریستان ادعا دارند، نوعی مجاهدت در راه خدا، بلکه برای به دست آوردن پول و قدرت می‌باشد. پاکستان در طول سال‌ها، تلاش کرده است تا با پاشیدن خاک به چشم جهانیان، طالبان را گروهی خودجوش که در افغانستان مستقر اند، جلوه بدهد. ولی این شواهد انکارناپذیر به خوبی نشان می‌دهد که هم رهبری طالبان و هم مراکز

مراکز پرورش انتحاری در کنار پایگاه‌های نظامی پاکستان

فریدون آزند

مدرسه مولوی جمعه‌گل از جمله مدارس‌اند که وظیفه انتحارآموزی را برای طالبان و شبکه حقانی بر عهده دارند. این مدرسه‌ها در دوره‌های آموزشی دو ماهه، تروریست‌های انتحاری را تربیت کرده و به طالبان و گروه حقانی تقدیم می‌کنند.

جالب است که هر چهار مدرسه مذکور، در چند صد متری یکی از بزرگ‌ترین پایگاه‌های نیروهای نظامی پاکستان قرار دارد. بر اساس همین اطلاعات، طراح اصلی حمله‌های انتحاری روز سه‌شنبه کابل، قندهار و هلمند کسی به نام مولوی ولی‌الله است که مربوط مدرسه مولوی احمد قندهاری می‌باشد. او برای اجرای این حملات، سه گروه به نام‌های گروه «بدری» که وظیفه انجام حمله‌های تروریستی کابل را بر عهده داشتند، گروه «عرب» که وظیفه حمله انتحاری هلمند را بر عهده داشت و «گروه چریکی‌ای» که وظیفه حمله تروریستی قندهار را بر عهده داشت، را موظف کرده بود. مدرسه تروریستی مولوی احمد قندهاری نه تنها حمله‌های تروریستی روز سه‌شنبه را انجام داده که حملات انتحاری بر دانشگاه امریکایی در دارالامان کابل، حمله تروریستی بر کاروان فارغان اکادمی پولیس در مسیر جاده کابل میدان وردک، حمله انتحاری بر اکادمی پولیس در کابل، حمله تروریستی بر خانه میر ولی وکیل مجلس نمایندگان، حمله تروریستی بر قاضی‌های ولایت میدان وردک و حمله‌ی انتحاری بر حوزه‌ی دوم پولیس کابل را نیز انجام داده است. از شواهد به خوبی بر می‌آید که در پشت این مدارس

حملات انتحاری روز سه‌شنبه هفته گذشته، یکی از پر تلفات‌ترین حملات تروریستی در افغانستان بود. هم‌زمان در یک روز، چهار حمله انتحاری در شهر کابل، و ولایت‌های قندهار و هلمند رخ داد که در اثر آن ده‌ها تن از شهروندان افغانستان کشته و ده‌ها تن دیگر زخمی شدند. در حمله انتحاری شهر کابل که حوالی عصر روز سه‌شنبه رخ داد، حدود چهل تن کشته بیش از هفتاد تن زخمی شدند. هم‌چنان در حادثه تروریستی قندهار که در داخل مهمان‌خانه والی آن ولایت رخ داد، به شمول پنج دیپلمات کشور امارات متحده عربی، چندین عضو دولت افغانستان، از جمله معاون والی قندهار کشته شدند.

والی قندهار و سفیر امارات متحده عربی نیز در این حادثه زخمی شدند. حادثه انتحاری لشکرگاه هلمند نیز تلفاتی را به شهروندان افغانستان وارد ساخت. پس از وقوع این حملات نهادهای امنیتی افغانستان شواهدی را به رسانه‌ها ارایه کردند که نشان می‌دهد این سه حمله انتحاری به دستور مستقیم شورای کوئته طالبان صورت گرفته و توسط یک مدرسه آموزش افراد انتحاری در منطقه چمن پاکستان در نزدیکی مرز با افغانستان برنامه‌ریزی و اجرا شده است. مرکز تربیت تروریستان انتحاری که زیر عنوان مدرسه مولوی احمد قندهاری فعالیت می‌کند، بانی و اجراکننده این حملات انتحاری بوده‌است. بر اساس معلومات نهادهای امنیتی کشور، مدرسه مولوی احمد قندهاری در منطقه «شنه باغچه» در ساحه «رحمان کهول» در نزدیکی چمن پاکستان قرار دارد. بر علاوه این مدرسه، سه مدرسه دیگر به نام‌های مدرسه مولوی مستان، مدرسه مولوی مستقیم و

بعید نیست که دولت افغانستان، اسناد و مدارکی را که نشان می‌دهد طالبان پشت رویداد تروریستی قندهار بودند در اختیار حکومت امارات متحدهی عرب قرار داده باشد.

از امکان به دور نیست که در روزهای آینده حکومت افغانستان کمپین آگاهی‌دهی به جهان در مورد تاسیسات تروریستی چمن را شروع کند.

طالبان در قندهار، افغانستان

عمل کند که پاکستانی‌ها نتوانند چنین کنند. تمام دولت‌های دنیا از جمله دولت هند و امریکا، اشخاصی را که حملات تروریستی را انجام می‌دهند، به افکار عمومی جهان معرفی می‌کنند. چندی قبل یکی از روزنامه‌های هند فهرست ده فرد مهم به تروریسم را که تحت تعقیب سازمان‌های اطلاعاتی آن کشور هستند، منتشر کرد.

افغانستان هم می‌تواند چنین فهرستی منتشر کند و از جامعه جهانی برای بازداشت آنان طالب کمک شود. اسم و شهرت کامل کسانی که تاسیسات تروریستی چمن را اداره می‌کنند، باید نشر شود. دولت باید یک کمپین جهانی به راه اندازد. باید اسم این اشخاص به سازمان ملل متحد و سازمان‌های مدافع حقوق بشر سپرده شود. باید فشار جدی دیپلماتیک و سیاسی بر اسلام‌آباد وارد شود. این فشار باید به گونه‌ای باشد که جنرال‌های پاکستانی نتوانند بازی همیشه‌گی‌شان را تکرار کنند. باید آنان مجبور راه اندازد. باید اسم این اشخاص به تاسیسات امن‌شان بیرون بیاورند و برای محاکمه تحویل افغانستان بدهند.

افغانستان باید امارات متحدهی عربی را نیز قانع‌سازد تا در این کمپین کابل را همراهی کند. امارات متحده عرب که سیاست مداراچوپانه در برابر طالبان دارد، باید درک کرده باشد که تروریسم با کسی شوخی ندارد. این پدیده از هر کسی قربانی می‌گیرد.

با دیپلمات‌های کشورهای مختلف در کابل، دیدارهایی داشت و شاید این موضوع را با آنان در میان گذاشته باشد. این دیدارها و کمپین آگاهی‌دهی شاید منجر به فشار جدی دیپلماتیک پاکستان شود. اما پاکستانی‌ها مهارت زیاد در خشناسازی این نوع فشارها دارند. پاکستانی‌ها شاید در روزهای آینده، تاسیسات تروریستی چمن را تخریب کنند و اداره کننده‌گان آن را به جای امن دیگر بفرستند.

جامعه جهانی باید به پاکستان فشار وارد کند تا اداره کننده‌گان آن مراکز تروریستی را بازداشت کند و بعد آنان را به افغانستان بپردازد. نباید به پاکستانی‌ها اجازه داده شود که صرف آدرس تاسیسات تروریستی را تغییر دهند. امرالله صالح رییس پیشین سازمان امنیت ملی بارها در مصاحبه‌هایش از شخصی به اسم ملا اجمیر یاده کرده است. ملا اجمیر یکی از رهبران طالبان بود که حملات انتحاری را در کابل طراحی می‌کرد و در پاکستان می‌زیست. به گفته‌ی آقای صالح بارها امنیت ملی افغانستان موقعیت او را در شهرهای مختلف پاکستان تثبیت کرد، اما پاکستانی‌ها باردیگر او را بنهان کردند و منکر حضور او در ساحات زیر کنترل دولت پاکستان شدند.

بدون تردید که بازی ملاجمیر را پاکستان با تاسیسات تروریستی چمن هم انجام می‌دهند. نیاز است که این بار دولت افغانستان به گونه‌ای

افغانستان از جمله محمدحنیف امر دبیر شورای امنیت ملی به رسانه‌ها گفتند که طالبان، مجری و طراح حملهی تروریستی قندهار بودند. بعید نیست که دولت افغانستان، اسناد و مدارکی را که نشان می‌دهد طالبان پشت رویداد تروریستی قندهار بودند در اختیار حکومت امارات متحدهی عرب قرار داده باشد. از امکان به دور نیست که در روزهای آینده حکومت افغانستان کمپین آگاهی‌دهی به جهان در مورد تاسیسات تروریستی چمن را شروع کند. در روزهای گذشته رییس‌جمهور

◀ **بایک کابلی**

مقام‌های اطلاعاتی و کشفی کشور می‌گویند که اسناد و مدارک متقنی در دست دارند که نشان می‌دهد در چمن پاکستان در نزدیکی مرز با افغانستان، تاسیساتی وجود دارد که در آن انتحاری‌ها تربیت و به کندهار، کابل، هلمند و دیگر شهرهای کشور برای انجام حملات تروریستی فرستاده می‌شوند. این مقام‌ها می‌گویند که حملات اخیر تروریستی در کابل، قندهار و هلمند، توسط انتحاری‌هایی انجام شد که در همین تاسیسات تربیه شده بودند. به گفته‌ی مقام‌های کشفی و اطلاعاتی تروریست‌های انتحاری از زمانی که به شهرهای افغانستان می‌آیند تا وقتی که به اهداف‌شان حمله می‌کنند، با چمن در تماس می‌باشند.

تاسیساتی که در آن تروریست‌های انتحاری در چمن تربیت می‌شود، زیر پوشش مدارس دینی فعالیت دارند. این تاسیسات تربیت تروریست که در پوشش مدرسه‌های مذهبی فعالیت می‌کنند، در نزدیکی قرارگاه‌های نظامی ارتش پاکستان در چمن موقعیت دارند و با ادارات رسمی نظامی و استخباراتی پاکستان در تماس‌اند. ردیابی تماس‌های تروریست‌هایی که به دانشگاه امریکایی کابل حمله کرده بودند نیز نشان می‌داد که آنان با چمن پاکستان در تماس هستند. موقعیت کسانی که با تروریست‌ها در تماس بودند، توسط ارگان‌های اطلاعاتی و استخباراتی افغانستان تثبیت شده است. وقتی به دانشگاه امریکایی کابل حمله شد، رییس‌جمهور غنی با مقام‌های نظامی پاکستان تماس گرفت و اسناد و مدارک تاسیسات تروریستی در چمن را به آنان تسلیم کرد، بعدا پاکستانی‌ها اعلام کردند که شماری از افراد را به اساس اطلاعات افغانستان بازداشت

به این سو می‌شناختم. شخصیت استثنایی وی کم‌تر اجازه می‌داد تا شناخت با او به دوسنی ماندگاری نینجامد.

من برای مدتی مسوولیت برنامه‌ی آموزش مسلکی معاونان ولایات را به عهده داشتم. شمس‌ی به عنوان معاون ولایت قندهار در آخرین دور این برنامه یک ماهه به فرانسه دعوت شد. با او از طریق تلفیون به تماس شدم. او را شخص نهایت مودب و مهربانی یافتم. در سپتامبر ۲۰۱۵ برای اولین بار او را از نزدیک ملاقات کردم. چند لحظه با او صحبت کردم. حس کردم با شخص بزرگی آشنا شده‌ام.

در جریان اقامت یک ماهه در فرانسه از مراحل مختلف زندگی و تجارب خود برایم حکایت کرد. مهاجرت در پاکستان و تلاش به منظور فعالیت برای نجات وطن، کار در نهادهای امنیتی در کابل و حس خدمت برای مردم افغانستان، مشاوریت مقام ولایت هلمند و قبول خطرات امنیتی، کار با جوانان و تعهد برای تغییر، سه‌م‌گیری در کمیان‌های انتخاباتی و امید به تشکیل یک حکومت کارا و معاونیت ولایت قندهار که بالاخره به قیمت جانش تمام شد.

زمانی که از چالش‌های امنیتی کاری در ولایات پرسیدم، از اولین تصمیم‌اش برای کار در ولایت هلمند برایم قصه کرد. او بدون مشورت با کسی و حتا فامیل این مسوولیت را پذیرفته بود. معتقد بود که جوانان مانند او باید در صحنه حضور

میان ماندن و رفتن

به بهانه شهادت شمس‌ی

نویسنده: سلیمان ستاری، استاد دانشگاه

داشته باشند تا این کشور از این مقطع حساس تاریخی عبور کند. به یاد ندارم که از سرنوشت معاونان قبلی ولایت قندهار و یا رفتن از کشور یادی کرده باشم. از تجارب و حرف‌های او سود بردم. برایم گفت نسل ما راه دور و درازی پیش رو دارد و ما موفق

خواهیم شد. او را شخص معتقد به یک سلسله اصول و ارزش‌ها یافتم. می‌گوشید تصویر مثبت از اوضاع، شرایط و مردمان این سرزمین را به دیگران نشان دهد. اجازه نمی‌داد مشکلات کشور به معنای ضعف و درماندگی‌مان تلقی شود. مشاهده شخصی من از اقامت یک ماهه او در فرانسه عشق به زندگی در یک فضای مناسب بود. درک کردم که کار و مسوولیت، علاقه به زندگی و خوشی‌های او را کم نمی‌کند. برایم گفت که از قدم زدن در شهر بدون محدودیت‌های امنیتی لذت می‌برد. حین قدم زدن اما یا هم‌کارانش به تماس می‌شد. و از کار و وضعیت در ولایتش می‌پرسید. این زمان مصادف بود به سقوط ولایت کندز به دست طالبان. او که از این خبر شوکه شده بود، با دوستانش در حکومت به تماس می‌شد و آخرین اخبار را در رابطه به تحولات به دست می‌آورد. باز هم به یاد ندارم که در این مدت، گاهی بحث رفتن از کشور را مطرح کرده باشد.

هدف از اقامت یک ماهه ما در فرانسه، مشاهده نحوه‌ی کارآیی اداره‌های محلی فرانسه بود. عشق وطن، اما شمس‌ی را وا می‌داشت تا با مسوولان اداره‌های مختلف

نسلی که ماندن را انتخاب کرده است، فکر نمی‌کند که مسوولان امور این چالش‌ها را جدی بگیرند. نسلی که ماندن را انتخاب کرده است، از یک طرف شاهد رفتن همیشگی اشخاصی مثل شمس‌ی و بدتر شدن اوضاع امنیتی و کاری است و از جانبی، فکر نمی‌کند که راه‌حل این وضعیت، تمرکز مسوولان امور، به تقسیم قدرت، چانه‌زنی‌های سیاسی، حذف یک‌دیگر و تلاش برای تحکیم قدرت سیاسی‌شان باشد.

امکانات هم‌کاری را به بحث بگیرد. من شاهد بودم که تا آخرین روزهای خدمت به وطن، کوچک‌ترین امکانات هم‌کاری را دست‌کم نمی‌گرفت و می‌خواست از فرصت‌های موجود به نفع کشورش بهره ببرد.

برای اکثریت جوانانی مثل من، اما رفتن همیشه‌گی شمس‌ی و امثال او، ناکامی دولت در تامین امنیت شهروندانش دلپره ایجاد می‌کند. در روز شهادت شمس‌ی و در همان ۲۴ ساعت، ده‌ها تن در کابل، قندهار، هلمند و جلال‌آباد به شهادت رسیدند و یا زخمی شدند. این همه مردم، برای بعضی‌ها به همان اندازه عزیز بودند، که شمس‌ی برای من و دیگر دوستانش. حوادثی از این قبیل، بحث ماندن و رفتن را بار بار در ذهن این نسل تداعی می‌کند. به یاد دارم که یکی از مصاحبه‌های سال پار رییس‌جمهور غنی انتقاداتی را سبب شد. من بر عکس منتقدین با منظور رییس‌جمهور که همانا شانس محدود زندگی موفق در خارج از کشور را به تصویر می‌کشید، موافق اس‌تم. شاید عده‌ی محدودی بتوانند از این تجربه موفق بدر آیند، ولی برای عده کثیری، زندگی در

محیط جدید چالش‌های فراوانی دارد. شاید امکانات درسی و کاری برای عده‌ای مهیا شود، اما بحث تطابق با محیط و فرهنگ جدید، چالش بزرگ‌تری است. رسالت بزرگ تاریخی که به عهده نسل ما

است نمی‌گذارد که این نسل، زندگی موفق را با انتخاب گزینه رفتن تجربه کند. جدا از رسالت این نسل، گزارش‌های اخیر از وضعیت جوانانی که با استفاده از ویژه‌ی مخصوص مهاجرت به ایالات متحده سفر کرده‌اند، تغییرات اخیر در سیاست جهانی و اوج‌گیری نهضت‌های راست افراطی و پوپولیست در غرب و تلفات اسفبار شهروندان این کشور که از راه‌های غیر قانونی می‌خواستند به غرب پناه ببرند، همه و همه از جذابیت گزینه رفتن می‌کاهد.

بحث ماندن اما برای نسل من، قیمتی دارد و این قیمت می‌تواند برای خود و عزیزان ما گزاف باشد. شاید مانند شمس‌ی، برای اکثریت جوانان این نسل، افغانستان ارزش این همه را داشته باشد، اما شرایط موجود به این ارزش‌ها لطمه‌ی جدی وارد می‌کند. نسلی که ماندن را انتخاب می‌کند، نمی‌تواند تحت شرایط موجود برای کشور

^[1] داشته باشند تا این کشور از این مقطع حساس تاریخی عبور کند

^[2] به یاد ندارم که از سرنوشت معاونان قبلی ولایت قندهار و یا رفتن از کشور یادی کرده باشم

^[3] از تجارب و حرف‌های او سود بردم

^[4] برایم گفت نسل ما راه دور و درازی پیش رو دارد و ما موفق خواهیم شد

^[5] او را شخص معتقد به یک سلسله اصول و ارزش‌ها یافتم

^[6] می‌گوشید تصویر مثبت از اوضاع، شرایط و مردمان این سرزمین را به دیگران نشان دهد

^[7] اجازه نمی‌داد مشکلات کشور به معنای ضعف و درماندگی‌مان تلقی شود

^[8] مشاهده شخصی من از اقامت یک ماهه او در فرانسه عشق به زندگی در یک فضای مناسب بود

^[9] درک کردم که کار و مسوولیت، علاقه به زندگی و خوشی‌های او را کم نمی‌کند

^[10] برایم گفت که از قدم زدن در شهر بدون محدودیت‌های امنیتی لذت می‌برد

^[11] حین قدم زدن اما یا هم‌کارانش به تماس می‌شد

^[12] و از کار و وضعیت در ولایتش می‌پرسید

^[13] این زمان مصادف بود به سقوط ولایت کندز به دست طالبان

^[14] او که از این خبر شوکه شده بود، با دوستانش در حکومت به تماس می‌شد

^[15] و آخرین اخبار را در رابطه به تحولات به دست می‌آورد

^[16] باز هم به یاد ندارم که در این مدت، گاهی بحث رفتن از کشور را مطرح کرده باشد

^[17] هدف از اقامت یک ماهه ما در فرانسه، مشاهده نحوه‌ی کارآیی اداره‌های محلی فرانسه بود

^[18] عشق وطن، اما شمس‌ی را وا می‌داشت تا با مسوولان اداره‌های مختلف

تحقیق تازه مرکز مطالعات استراتژیک:

نابودی طالبان بهترین راه برقراری صلح در افغانستان است

ظفر شاه رویی

بهترین راه و گزینه یادآوری کرده‌اند. هم‌چنین بیش از بیست و یک درصد دیگر مذاکره مستقیم میان دولت و طالبان را از اصلی‌ترین گزینه برای برقراری صلح مطرح کرده‌اند. اما، نزدیک به چهارده درصد دیگر از مصاحبه‌شوندگان گفته‌اند برای این که تلاش‌های صلح میان دولت و طالبان به نتیجه مثبت برسد، دولت افغانستان باید با پاکستان وارد مذاکرات مستقیم شود.

در عین حال نزدیک به پنج درصد دیگر هم پیشنهاد کرده‌اند که باید پاکستان از روند مذاکرات صلح خارج شود. شش درصد از مصاحبه‌شوندگان سهم‌دادن طالبان در قدرت را به‌عنوان گزینه‌ی بهتر مطرح کرده و بیش از پانزده درصد هم خواستار همکاری کشورهای منطقه در پیش‌برد تلاش‌های صلح شده‌اند و ۷,۷ درصد هم خروج نیروهای بین‌المللی از افغانستان را گزینه مطلوب برای تامین صلح پیشنهاد کرده‌اند.

نتیجه تحقیق انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان نشان می‌دهد که هرچند برخی از مقام‌های دولتی معتقدند که برای انجام مذاکرات صلح با گروه طالبان ابتدا با پاکستان وارد مذاکرات شود، اما بیشتر مصاحبه‌شوندگان با این دیدگاه مخالفت شدید نشان داده‌اند. نزدیک به بیست و نه درصد از مصاحبه‌شوندگان در پاسخ به این پرسش که دولت افغانستان بدون همکاری پاکستان می‌تواند

نتیجه یک تحقیق تازه نشان می‌دهد که برای برقراری صلح و امنیت در افغانستان، نابودی گروه طالبان بهترین گزینه است.

این تحقیق کیفی که توسط انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان در نتیجه مصاحبه با سی و دو تن از صاحب‌نظران، سیاست‌مداران و با بررسی گفتگوهای صلح در چهار دهه گذشته در کشور صورت گرفته، حاکی است که هرچند استفاده از گزینه نظامی، زیاد منطقی نیست، اما نابودی گروه طالبان می‌تواند منجر به تامین صلح و امنیت در افغانستان شود.

این تحقیق بیش از صد صفحه‌ای که به منظور بررسی و شناسایی نیروهای محرک جنگ و منازعه در چهار دهه گذشته و ازایه راه‌کارهای عملی و منطقی برای تامین صلح و ثبات در کشور به ویژه روند جاری صلح و مذاکرات میان دولت و گروه‌های مسلح مخالف دولت صورت گرفته است، در آن انجام گفتگوهای مستقیم میان دولت و طالبان به عنوان اصلی‌ترین گروه مسلح مخالف، از سوی مصاحبه‌شوندگان به عنوان گزینه دوم، برای تامین صلح در کشور مطرح شده است.

مصاحبه‌شوندگان در پاسخ به این پرسش که بهترین راه‌حل برای برقراری صلح و امنیت در افغانستان چیست، بیش از بیست و دو درصد که اکثریت را تشکیل می‌دهد، از نابودی گروه طالبان به عنوان

یعنی شما باید از لحاظ نظامی این توان‌مندی را پیدا کنید که طرف مقابل از پیروزی خود ناامید بشود. تا وقتی که از لحاظ توان‌مندی نظامی به این نتیجه نرسیم که ما با این قدرت نظامی خود نمی‌توانیم به اهداف خود برسیم، بهتر است که صلح کنیم، تا آن وقت گفتگوها نتیجه نمی‌دهد. یکی از اساسی‌ترین ارکان همین است. پس دولت و مردم افغانستان ابتدا این توان‌مندی خود را افزایش بدهند و به طرف مقابل، یعنی دشمن خود بفهمانند که اگر صلح نکنند، موفق هم نمی‌شود.»

جنرال ظاهر عظیمی گفت که پیشنهاد دولت افغانستان برای انجام مذاکرات صلح واضح بوده، اما گروه‌های مسلح مخالف در برابر این پیشنهادها راه جنگ را در پیش گرفته‌اند. او تاکید کرد که دولت باید ثابت سازد که از طریق جنگ می‌تواند مخالفان مسلح را وادار به انجام مذاکره سازد.

جنرال ظاهر عظیمی که کتابی نیز در باره چگونگی به وجود آمدن گروه طالبان نوشته است، می‌افزاید که اجماع ملی و یک‌پارچگی مردم نیز می‌تواند برای تامین صلح در کشور موثر واقع شود. به گفته او، درک دو طرف از سوی هم‌دیگر نیز از دیگر راه‌های رسیدن به صلح به شمار می‌رود. آقای عظیمی تاکید کرد که دو طرف تا کنون به صورت مستقیم خواست‌های‌شان را به هم‌دیگر مطرح نکرده‌اند.

افراطیت

اما، مولوی عبدالحکیم مجاهد مقام پیشین طالبان و مشاور فعلی شورای عالی صلح، از افراطیت و عدم اعتماد به عنوان اصلی‌ترین مانع صلح در افغانستان یاد می‌کند. آقای مجاهد گفت که گروه طالبان به خاطر اعمال افراط‌گرایانه خود شکست خورد و اکنون حکومت وحدت ملی نیز، «تحت نام دموکراسی» افراط می‌کند. این مقام پیشین طالبان تاکید کرد یکی از دلایلی که تا کنون این گروه حاضر نشده با دولت افغانستان وارد گفتگوهای مستقیم شود، «افراطیت دولت» بوده است. وی که از طالبان به عنوان یک گروه «مقدس» یاد کرد، گفت: «ما دموکراسی را بر اساس یک چوکات قبول کردیم. در غرب چوکات دموکراسی لیبرالیسم، سیکولاریسم و کاپیتالیسم، اما در شرق چوکات دموکراسی جریان‌های مخالف، لیبرالیسم، سیکولاریسم و سوسیالیسم اما در کشورهای اسلامی به ویژه افغانستان چوکات، دموکراسی قرآن و سنت است. تو (دولت افغانستان) بیرون از چوکات دموکراسی، لیبرالیسم، کاپیتالیسم و مفکوره منحوس خود را تطبیق می‌کنی و نه ملت از شما حمایت و نه هم همکاری می‌کنند. تا حال مرض همین افراط بوده است. کمونیست‌ها افراط کردند، طالبان افراط کردند، مجاهدین افراط کردند و رئیس‌جمهور موجود هم تحت نام دموکراسی افراط می‌کند.»

مولوی عبدالحکیم مجاهد در این سخنرانی خود در انستیتوت مرکز مطالعات استراتژیک افغانستان، از اعدام شدن داکتر نجیب‌الله نیز دفاع کرد. او گفت که گروه طالبان مسوولیت اعدام داکتر نجیب‌الله را به عهده نگرفته است، اما اعدام‌شدن داکتر نجیب‌الله، اقدامی برای «رساندن به جزای اعمالش» بوده است.

توازن قدرت در درون حکومت

با این حال، داکتر محمدقاسم وفايي‌زاده پژوهش‌گر ارشد انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان، می‌گوید که توازن قدرت در درون حکومت نیز از جمله مسایلی است که بالای تلاش‌های صلح تاثیر گذار بوده است. به گفته آقای وفايي‌زاده، بیشتر کسانی که در این تحقیق شرکت داشته‌اند، گفته‌اند که هر گاه با طالبان و دیگر گروه‌های مسلح مخالف دولت صلح شود، موازنه موجود به هم خواهد خورد و جایگاه مقام‌های فعلی با آمدن رهبران گروه‌های مخالف به دولت تضعیف خواهد شد. آقای وفايي‌زاده گفت: «ما در قدم اول برای رسیدن به صلح نیاز به اجماع داخلی داریم. این اجماع داخلی باید تمام نهادهای فعال در داخل کشور را در بر بگیرد. ما باید به یک اجماع ملی واقعی برسیم که چه می‌خواهیم.»

محمدقاسم وفايي‌زاده گفت که نتیجه تحقیق انستیتوت مطالعات استراتژیک نشان می‌دهد که شورای عالی صلح نیز استراتژی و صلاحیت روشن برای پیش‌برد مذاکرات صلح ندارد. به گفته او، صلاحیت شورای عالی صلح با صلاحیت‌های وزارت امور خارجه و اداره امنیت ملی مخلوط شده است. هم‌چنین بخش اعظمی از مصاحبه‌شوندگان نیز شورای عالی صلح را به عنوان یک شورای «سمبولیک» بدون استقلالیت و آغشته به فساد توصیف کرده‌اند.

تلاش‌های صلح را به پیش ببرد، کاملاً مخالفت و نزدیک به پانزده درصد دیگر کاملاً موافقت کرده‌اند.

با این حال، اکثریت سیاست‌مداران و آگاهانی که با انستیتوت مطالعات استراتژیک برای چگونگی رسیدن به صلح مصاحبه کرده‌اند، از گروه طالبان به عنوان تامین‌کننده منافع پاکستان در افغانستان یاد آوری کرده‌اند. ۲۸,۴ درصد از مصاحبه‌شوندگان گفته‌اند که طالبان برای تامین منافع پاکستان و نزدیک به بیست و شش درصد دیگر هم معتقدند که این گروه برای رسیدن به قدرت با نیروهای دولتی جنگ می‌کند. در این تحقیق دوازده و نیم درصد حضور نیروهای بین‌المللی، نزدیک به نه درصد وجود فساد اداری در نهادهای دولتی، ۴,۳ درصد دفاع از اسلام، ۱۲,۹ درصد تامین منافع کشورهای خارجی و دو درصد هم تامین منافع مافیای مواد مخدر را دلیل اصلی جنگ طالبان در افغانستان عنوان کرده‌اند.

آدرس‌های اشتباه

در همین حال، دکتر محمدقاسم وفايي‌زاده از تهیه‌کنندگان ارشد این تحقیق، می‌گوید یکی از عواملی که طی چهار دهه گذشته تلاش‌های صلح را در افغانستان به ناکامی کشانده است، رفتن به آدرس‌های اشتباه بوده است. آقای وفايي‌زاده روز پنج‌شنبه، ۲۳ جدی، با ارایه یافته‌های تحقیق انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان گفت که از چهار دهه تا کنون طرف‌های درگیر جنگ برای دست‌یافتن به صلح، به جای تلاش برای انجام مذاکرات مستقیم، به آدرس‌های غیرمستقیم رفته و این مساله باعث ناکامی تلاش‌های صلح شده است. او گفت که دولت افغانستان تلاش دارد تا برای کشاندن گروه طالبان به پای میز مذاکره، ابتدا با پاکستان وارد گفتگو شود و از جانب دیگر گروه طالبان نیز می‌خواهد مستقیماً با ایالات متحده آمریکا گفتگو کند. دکتر وفايي‌زاده افزود که در زمان حاکمیت داکتر نجیب‌الله رئیس‌جمهور پیشین نیز، طرف‌های مذاکره، تلاش کردند تا از آدرس‌های غیرمستقیم وارد گفتگو شوند و در نتیجه تلاش‌های‌شان ناکام ماند.

دکتر محمدقاسم وفايي‌زاده هم‌چنین وضع شرایط سنگین از سوی طرف‌های مذاکره‌کننده را یکی از عوامل شکست تلاش‌های صلح خواند. به گفته او، دولت افغانستان و گروه طالبان به عنوان دو طرف قضیه، هرکدام‌شان برای مصالحه و آشتی‌جویی خطوط سرخی ترسیم کرده‌اند و هرکدام بر مواضع خود تاکید دارند.

پیروزی از طریق جنگ

در همین حال، جنرال ظاهر عظیمی، سخنگوی پیشین وزارت دفاع و از آگاهان نظامی، می‌گوید تا زمانی که توازن قوا میان طرف‌های درگیر به هم نخورد و یک طرف آن از پیروزی از راه جنگ ناامید نشود، صلح در کشور تامین نخواهد شد. آقای عظیمی گفت که هر گاه دولت افغانستان می‌خواهد صلح در کشور تامین شود، باید از لحاظ نظامی به قدرت و قوت لازم برسد تا طالبان از پیروزی از راه جنگ ناامید شوند. آقای عظیمی در کنفرانس خبری روز پنج‌شنبه در انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان گفت: «نقطه اساسی در صلح، چون یک واژه مقابل جنگ است، همیشه توازن قدرت است.

مکتب‌های فیس‌بوکی و ابتدال فتوا

عبدالکبیر صالحی

اشاره: در این اواخر مشاهده می‌شود که افراط‌گرایان از رسانه‌های ارتباط جمعی و شبکه‌های اجتماعی استفاده‌ی وافری می‌برند تا زمینه‌ی ترویج و گسترش قرابت تندروانه و حذف‌گرایانه‌ی خود از اسلام را فراهم کنند. در این سیاق، یکی از پدیده‌هایی که رواج عام یافته و دامنه‌ی فهم مخدوش و وارونه از دین را گسترش داده است، پدیده‌ی «فتوای فیس‌بوکی» است. در سطور پیش رو، می‌کوشم تا ضمن بررسی و بازشناسی ماهیت و اهمیت فتوا، «پدیده‌ی فتوای فیس‌بوکی» را به نقد بگیرم و برای مواجهه با آن، راهکاری عملی ارائه کنم.

۱) فتوا در اصطلاح فقیهان عبارت است از بیان‌کردن و خبردادن از حکم شرعی همراه با دلیل. به سخنی دیگر، فتوا عبارت است از حکم شرعی یک رفتار، گفتار یا مسأله که فقیه آن را از طریق استنباط، کشف می‌کند و برای مخاطبانش اعلام می‌نماید. در ادبیات فقهی ما، فتوا از اهمیت وافری برخوردار است. بر بنیاد همین اهمیت، دانشمندان مسلمان، مفتیان را «جانشین پیامبر در میان مردم» قلمداد می‌کردند و معتقد بودند که صدور فتوا، به مثابه‌ی امضاکردن در زیر حکم خداست، و مفتی کسی‌است که به جای شارع می‌نشیند و از جانب خدا و رسول سخن می‌گوید.

۲) از آن‌جایی که پیشینیان فتوا را به مثابه‌ی سخن‌گفتن از جانب خدا و پیامبر (ص) قلمداد می‌کردند، نسبت به آن بسیار حساس بودند و به آسانی حاضر به صدور فتوا نمی‌شدند. آنان هراس داشتند که مبادا سخنی اشتباه و ناروا را به خدا و پیامبر منسوب سازند و در نتیجه، خلقی را فرواندازند. چه بسا اتفاق می‌افتاد که کسی حکم مسأله‌ای را از آنان می‌پرسید و آنان در جواب می‌گفتند: «همی‌دانم». این آبی‌لبلی می‌گوید من صد و بیست تن از یاران پیامبر را دیدم که وقتی حکم مسأله‌ای از آنان پرسیده می‌شد، پرسشگر را به صحابه‌ای دیگر ارجاع می‌دادند و خود از اربابه‌ی پاسخ اجتناب می‌ورزیدند. ۳) پیشینیان معتقد بودند که صادرکننده‌ی فتوا باید از شاخصه‌های مختلفی برخوردار باشد تا بتواند از عهده‌ی این وظیفه‌ی سنگین و سهمگین برآید. این شاخصه‌ها به صورت کلی در دو بخش قابل دسته‌بندی اند:

– دین‌آگاهی: مفتی باید از شناخت کامل دین برخوردار بوده و به تعبیر ابن عابدین، مجتهد باشد و تمام ادله‌ی احکام شرعی را متخصصانه بشناسد. – زمینه‌شناسی: افزون بر دین‌شناسی، مفتی باید مقتضیات زمانه‌ی خود را بشناسد و با شرایط تاریخی، اجتماعی و فرهنگی جامعه‌ی خود آشنا باشد و عرف و عادات حاکم بر جامعه را بداند؛ زیرا که حکم شرعی با دگرگون‌شدن زمان و دگردیسی عرف، دگرگون و متحول می‌شود.

۴) فتوا در جهان معاصر گسترش کم‌سابقه‌ای یافته است. یکی از عواملی که زمینه‌ی این گسترش را فراهم آورده، انقلاب ارتباطات و رشد روزافزون رسانه‌های ارتباط‌جمعی و شبکه‌های اینترنتی بوده است. از میان شبکه‌های اینترنتی، شبکه‌ی اجتماعی فیس‌بوک بیشترین نقش را در گسترش فتوا ایفا کرده است؛ تا جایی که می‌توان از پدیده‌ای به نام «فتوای فیس‌بوکی» سخن گفت.

۵) فتوای فیس‌بوکی در جامعه‌ی ما پدیده‌ای است جدید و نویدید. چند سال قبل وقتی فیس‌بوکنگاری در میان جوانان دانش‌آموختگان کشور رائج شد، در آغاز ملاها به آن روی خوش نشان نمی‌دادند و آن را اسباب لهو و لعب و ضیاع وقت قلمداد می‌کردند. اما با گذشت زمان، تب فیسبوکنگری و فیسبوکنگاری به جان ملایان نیز افتاد تا جایی که امروز صفحات فراوانی را در این فضای مجازی می‌بینیم که توسط ملایان گردانده‌گی می‌شود. ۶) فیسبوکنگاری‌های ملایان عمدتاً بر صدور فتوا متمرکز است. مفتی‌های فیس‌بوکی چنان بی‌رویه و ناروشمند فتوا صادر می‌کنند که فتوا ابهت و اهمیت پیشین خود را از دست داده و به پدیده‌ای مبتذل و بی‌ارزش و پیش‌باقتاده تبدیل شده است.

۷) نکته‌ی درخور توجه این است که مفتی‌های فیس‌بوکی عموماً فاقد شرایط و شاخصه‌های صدور فتوا اند و پای اهلیت و صلاحیت‌شان در وادی دین‌شناسی و زمانه‌آگاهی آشکارا می‌لنگد. به تعبیری دیگر، مفتی‌های فیس‌بوکی نه ادله‌ی شرعی را متخصصانه می‌شناسند و نه هم با مقتضیات زمانه‌ی خود آگاهی کاملی دارند. به همین دلیل عمده‌ی فتاوایی که توسط مفتی‌های فیس‌بوکی صادر می‌شود، سطحی‌نگرانه و ساده‌انگارانه است و از عمق و ژرفای لازم برخوردار نیست. برای اینکه مصداقی‌تر سخن بگوییم، من در ذیل یک نمونه از فتاوای فیس‌بوکی را می‌آورم تا با همدیگر میزان راستی و درستی آن را در ترازوی سنجش بگذاریم.

*****

تاریخ صدور فتوا: ۲۰ دسامبر ۲۰۱۶ ساعت ۷:۰۹ شام.

موضوع فتوا: تجلیل شب یلدا

مفتی: فضل‌الله ممتاز
متن فتوا:

یکی از خواهران از شهر کابل سوال نموده: السلام علیکم ورحمهی الله وبرکاته
استاذ گرامی به امید اینکه درصحت وعافیت کامل ودر پناه الله بوده باشید در مورد حکم تجلیل شبی بنام یلدا سوال داشتم ، چیزی که در بین بعض مردم بسیار رایج است بعضی مردم افغانستان هم در این روزها زیاد انرا یاد میکنند.لطفاً نموده جواب من را نوشته کنید.

ویکی از برادران نیز نوشته سوال نموده: حکم شب یلدا در دین مبین اسلام چیست؟

الحمد لله والصلاهى والسلام علی رسول الله، أما بعد،

وعلیکم السلام ورحمهی الله وبرکاته،

در جواب شما باید بنویسم که در دین مبین اسلام تجلیل دینی در شبی بنام شب یلدا ثابت نیست واساس ومستند، ودلیل شرعی ندارد.در مصادر صحیح احادیث نبوی، در سنت عملی، آثار صحابه رضی الله عنهم،ومصادر فقهه تابعین وائمه اربعه مذاهب فقهی اهل سنت وجماعت حتی اشاره هم نیست که مسلمان باید این شب را تجلیل کند ویا در این شب عبادت نماید.هر نوع نو آوری وبه نیت عبادت وشب نشینی مردود وبدعت ومخالف سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم شمرده می شود ومسلمان کنهکار می شود "کل بدعهی ضلالهی وکل ضلالهی فی النار" هر نو آوری وبدعت در دین کمراهی شمرده می شود، وهر کمراهی انسان را به طرف آتش دوزخ سوق میدهد.ونیز رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح دیکری فرموده است : " من عمل عملاً لیس علیه امرنا فهو رد" هر آنچه که مطابق سنت من نیست، ودر سنت من ثابت نیست در باب عبادات مردود است. همه عبادات مسلمان باید دلیل ومستند شرعی صحیح از قرآن کریم ویا سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم داشته باشد .باید اجازه ندهیم که بعضی مردم عادات مروجه وتقالید خود را باید صیغهٔ دینی دهد وبر مردم تحمیل کنند...

مردم در انجام دادن عادات ومباحث آزاد هستند بشرط که در تقلید وهمنوالی غیر مسلمانان واقع نشوند.. اما عبادات وشب

نشینی های برای عبادت باید که دلیل صحیح از قرآن وسنت، وعملکرد صحابه وتابعین وائمه فقه داشته باشد. زیرا عبادات توفیقی است باید در نص صحیح ثابت باشد زیرا در باب عبادات بدنی ومالی هیچ عبادت بدون اینکه بیان شده باشد باقی نیست که بعضی مردم بیاید بعد از وفات رسول الله صلی الله وسلم وتکمیل شدن دین مبین اسلام آن را نو آوری کند وتکمیل نماید. .

*****

به نظر می‌رسد که صادرکننده‌ی فتوای فوق در تقریر فتوای خود مرتکب دو خطای مهم شده است. او نخست در مصداق‌شناسی بدعت به خطا رفته است. طبق دیدگاه مشهور دانشمندان مسلمان، بدعت به عملی اطلاق می‌شود که دارای سه ویژگی باشد: نخست اصل و اساسی در شریعت نداشته باشد، دوم به عنوان طریق شرعی وانمود گردد، و سوم به قصد عبادت انجام شود. بنابراین، اگر عملی به قصد عبادت انجام نشود، حتی اگر در شریعت اصل و اساسی نداشته باشد، از مصادیق بدعت قلمداد نمی‌گردد. با درنظرداشت نکات فوق، بدعت‌انگاری تجلیل شب یلدا خطایی است آشکار؛ زیرا که تجلیل این شب به منظور تفریح و شادی انجام می‌شود و هیچ‌گاه مقصد و ماهیتی عبادی ندارد.

۹) خطای دوم صادرکننده‌ی فتوای فوق این است که او بدون بررسی و شناسایی پیشینه‌ی تاریخی- فرهنگی شب یلدا، درباره‌ی آن اظهار نظر کرده است. یلدا یکی از جشن‌های باستانی سرزمین ماست که از روزگاران کهن بدین‌سو تجلیل می‌شده است. در شب یلدا که اصطلاحاً به آن شب چله هم می‌گویند، خانواده‌ها و دوستان و آشنایان گرد هم جمع می‌شوند و ضمن صرف میوه‌جات مختلف، به ویژه انار و خوشگذرانی و اختلاط و تفریح و صحبت هندوانه (تربوز)، ساعتی را با حافظ‌خوانی و خوشگذرانی و اختلاط و تفریح و صحبت سپری می‌کنند. تجلیل این شب مناسبتی است فرهنگی با پیشنه‌ای کهن و درازدامن که ابتدا صیغه‌ای دینی و عبادی ندارد و به قصد عبادت انجام نمی‌شود.

۱۰) فتوای فیس‌بوکی احیاناً خطرآفرین اند؛ به ویژه در مواردی که این فتاوا جان و مال و آبروی انسان‌ها را نشانه می‌روند

و برای تکفیر و تفسیق و تلعین مخالفان، مجوز صادر می‌کنند. دولت باید تدابیری بسنجد تا صدور فتوا از طریق فیس‌بوک و رسانه‌های دیناری و شنیداری را محدود نماید. یکی از راه‌کارهایی که در این زمینه می‌تواند مفید باشد، ایجاد دارالافتا (فتواکده‌)ای تخصصی و رسمی با عضویت علما و دانشمندان مشهور کشور است. در تمام کشورهای اسلامی نهادهایی موجودند که به صدور فتوا اشتغال دارند. افغانستان نیز باید با الگوبرداری از دیگر کشورهای اسلامی، طرح تأسیس چنین نهادی را در دائره‌ی اهتمام خود قرار دهد و با ایجاد ساختاری سیستماتیک، از صدور فتواهای انفرادی توسط افراد فاقد صلاحیت و شایستگی، جلوگیری کند.

۱۱) این دارالافتا (فتواکده) باید دارای بخش‌ها و دبیرتمنت‌های مختلف عبادی، خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی، قضایی و سیاسی باشد و در هر دبیرتمنت، جمعی از علما – بر حسب تخصص و ظرفیت خود – ایفای وظیفه کنند و استفتاهای وارده را به صورت گروهی و شورایی پاسخ بگویند. صدور فتوا باید از چند مرحله بگذرد تا از وقوع لغزش‌های علمی و خطاهای دینی جلوگیری به عمل آید. در مرحله‌ی نخست، باید پیش‌نویس فتوا توسط یکت‌ن از مفتیان خبره تهیه شود. سپس در مرحله‌ی بعدی، چند تن از اعضای گروه، پیش‌نویس مذکور را مورد بررسی و بازنگری قرار دهند و در صورت نیاز، به تصحیح و تعدیل آن همت گمارند. هیئت رهبری نهاد سیره شده تا آنان بعد از غور و بررسی و ارزیابی همه‌جانبه، مجوز انتشار فتوا را صادر کنند.

۱۲) دارالافتا باید با استفاده از رسانه‌های ارتباط‌جمعی و شبکه‌های اینترنتی، زمینه‌ی انتشار وسیع و فراگیر فتاوای خود را فراهم کند تا عموم مردم از آن مستفید شوند. هم‌چنین دارالافتا باید خطوط تلفنی و چتروروم‌های اینترنتی ایجاد کند تا مردم بتوانند مشکلات و پرسش‌ها و استفتاهای شرعی خود را سریع و آسان به سمع و نظر متولیان نهاد برسانند و پاسخ آن را دریافت کنند. ایجاد این تسهیلات و انتشار وسیع فتاوا توسط این نهاد، مردم را به پیمانه‌ی فراوانی از مراجعه به مفتیان غیرمتخصص و فاقد صلاحیت بی‌نیاز می‌سازد و در نتیجه، از هرج و مرج و آشفتگی بازار فتوا جلوگیری به عمل می‌آورد و نهایتاً، یکی از درجه‌های ترویج تندروری و افراطی‌گری دینی توسط بنیادگرایان را مسدود می‌کند.

به نظر می‌رسد که

صادرکننده‌ی فتوای فوق در

تقریر فتوای خود مرتکب

دو خطای مهم شده است. او

نخست در مصداق‌شناسی

بدعت به خطا رفته است. طبق

دیدگاه مشهور دانشمندان

مسلمان، بدعت به عملی اطلاق

می‌شود که دارای سه ویژگی

باشد: نخست اصل و اساسی

در شریعت نداشته باشد،

دوم به عنوان طریق شرعی

وانمود گردد، و سوم به قصد

عبادت انجام شود. بنابراین،

اگر عملی به قصد عبادت انجام

نشود، حتی اگر در شریعت

اصل و اساسی نداشته باشد،

از مصادیق بدعت قلمداد

نمی‌گردد.

شهرنشینی

بدون رعایت فرهنگ

با این حال، حبیبه سادات نماینده مردم در مجلس نمایندگان و باشنده شهرک خوشحال خان مینه می‌گوید: «بسیاری از خانواده‌ها زباله‌هایشان را به دهن دروازه همسایه‌شان می‌گذارند که این کار دور از نزاکت همسایه‌گی است. در بسیاری اوقات، کودکان در لفت‌ها ساعت‌تیری می‌کنند و یا از زینه‌ها پایین و بالا می‌روند و زینه‌ها را تر می‌سازند.»

وی به این باور است که زندگی در آپارتمان با زندگی در حویلی متفاوت است و زندگی آپارتمانی یک سلسله نزاکت‌ها را ایجاب می‌کند که باید از سوی خانواده‌ها رعایت شود

می‌گوید: «رعایت فرهنگ شهرنشینی یکی از وجایب شهروندان است. در کابل، فرهنگ شهری خوب نیست و تا کنون نهادینه نشده است و نمونه‌های مراعات نکردن فرهنگ و رفتار شهری، عبارت از پرتاب زباله‌ها را، عدم رعایت نزاکت‌های همسایه‌داری می‌باشد. فرهنگ آپارتمان‌نشینی که پدیده نو نیست، اما باز هم امروز آپارتمان‌های شخصی‌ای فراوان ساخته شده و فرهنگ شهرنشینی در آن‌ها وجود ندارد و این کار سبب اذیت و آزار مردم می‌شود و نزاکت‌هایی که ایجاب می‌کند، رعایت نمی‌شود. این رفتار، فرهنگ شهرنشینی نیست.»

او می‌گوید با وجودی که در پانزده سال اخیر از لحاظ ساخت‌وساز کابل ترقی کرده، اما با تاسف فرهنگ شهری که نه تنها وظیفه شهرداری است، بلکه یک حرکت همگانی را نیاز دارد، اما مشکلات زیادی خود را دارد.

به گفته‌ی آقای آرزو، رهبری جدید شهرداری کابل، توجه جدی به فرهنگ‌سازی دارد. او می‌گوید: «ما یک شورای فرهنگی که متشکل از دانشمندان، استادان و خبرگان، به نام «هفت شهر هنر» طرح آن را ریخته‌ایم و جلسات مشورتی داشتیم که چگونه می‌توان فرهنگ شهری شدن را در افغانستان نهادینه سازیم.»

وی می‌گوید: «ما برنامه‌ای را روی دست داریم که با برگزاری نمایش‌های مجازی، مردم را متوجه برخی از نزاکت‌های شهری بسازیم تا ملزم به رعایت آن شوند. بسیاری از برنامه‌ها زمان‌گیر است و هماهنگی‌های لازم را نیاز دارد که ما تلاش می‌کنیم تا روی فرهنگ شهری بیشتر کار کنیم تا نتیجه مثبت را در پی داشته باشد.»

این در حالی است که در پانزده سال گذشته، هیچ گونه کاری به خاطر بهبود فرهنگ شهرنشینی صورت نگرفته و در این راستا گام‌های عملی برداشته نشده است.

از اهالی را می‌ربایند به خصوص این که بیماری نیز از درد به خود بیچد.»

به گفته‌ی وی، نه تنها بلندگوهای خانواده‌هایی محفل دارند، بلکه لودسپیکر مساجد، تکیه‌خانه‌ها و فرورشدگان دوره‌گرد که صدای بیش از حد بالا را به اطراف پخش می‌کنند، نیز برای خانواده‌هایی که در دور و پیش این محل‌ها قرار دارند، نیز برای بسیاری از مردم مزاحمت ایجاد می‌کند.

وی می‌گوید: «من نمی‌گویم که موعظه‌های اسلامی مثل اذان پخش نشوند، اما این صداها در حدی باید باشند که باعث اذیت و آزار مردم نشود. چون هیچ امکان ندارد که در یکی از خانه‌های دور و بر بیماری نخفته باشد نیاز به فضای آرام کامل داشته باشد. پس باید در هر چیز افراط و تفریط نشود.»

با این حال، حبیبه سادات نماینده مردم در مجلس نمایندگان و باشنده شهرک خوشحال خان مینه می‌گوید: «بسیاری از خانواده‌ها زباله‌هایشان را به دهن دروازه همسایه‌شان می‌گذارند که این کار دور از نزاکت همسایه‌گی است. در بسیاری اوقات، کودکان در لفت‌ها ساعت‌تیری می‌کنند و یا از زینه‌ها پایین و بالا می‌روند و زینه‌ها را تر می‌سازند.»

وی به این باور است که زندگی در آپارتمان با زندگی در حویلی متفاوت است و زندگی آپارتمانی یک سلسله نزاکت‌ها را ایجاب می‌کند که باید از سوی خانواده‌ها رعایت شود.

به گفته‌ی خانم سادات: «باید خانواده‌ها خطه‌های زباله‌های خود را به دهن دروازه خانواده دیگر نگذارند، ماحول و اطراف بلاک‌ها را پاک نگهدارند و مواظب کودکان خود باشند که برای همسایه‌ها و دیگران مزاحمت ایجاد نکنند. صدای تلویزیون و تیپ خود را بسیار بلند نکنند، خلاصه نباید با این کارها آرامش خانواده‌ها را برهم بزنند.»

در همین حال، عبدالقادر آرزو سخنگوی شهرداری کابل

کلیه: سهیلا وداع خموش

وی می‌افزاید: «متأسفانه فرهنگ شهرنشینی در میان باشندگان کابل خیلی ضعیف است و خیلی‌ها اصلاً نمی‌دانند که با همسایه‌های خود چگونه رفتار داشته باشند تا باعث آزار و اذیت همسایه‌ها نشوند، دو تا از همسایه‌های ما متأسفانه به حدی بی‌نزاکت‌اند که زباله‌هایشان را داخل پاکت انداخته و به داخل حویلی ما پرتاب می‌کنند. چند بار برای‌شان گفتیم که زباله‌های خود را به داخل حویلی ما پرتاب نکنند، اما هیچ‌کس از این کارشان را پس نکردند.»

وی می‌افزاید: «بچه‌های همسایه‌های ما می‌آیند دروازه حویلی را با سنگ می‌زنند و فرار می‌کنند. بچه‌هایی که این کار را می‌کنند گناه ندارند، کلان‌های خانواده‌هایشان بی‌مسئولیت هستند. هر خانواده مسولیت دارد تا فرزندان خود را تربیت خوب بدهد و برای‌شان بگوید که در کوچه و سرک مردم را آزار و اذیت نکنند.»

او می‌گوید: «خیلی‌های دیگر در این منطقه، زباله‌ها و «چتلی‌ها»ی خود را داخل جوی‌های داخل کوچه می‌ریزند و فکر می‌کنند که زباله‌هایشان را از دروازه حویلی خود که بیرون کردند، دیگر مسولیتی ندارند. در حالی که خودشان در همان کوچه زندگی می‌کنند و هر نفر بیگانه که از کوچه‌شان رفت‌وآمد کند، هزار لعنت به مردم این منطقه می‌فرستند.»

در همین حال او به ارگان‌های ذی‌ربط پیشنهاد می‌کند تا با ارایه‌ی برنامه‌ها و اطلاعیه‌های جالب آموزشی و وضع مقرره‌های اجبار و جریمه، فرهنگ شهری را نهادینه سازند و باعث ترویج فرهنگ شهرنشینی شوند.

از جانب دیگر ضیاگل سادات، یکی از باشندگان کابل می‌گوید: «باید خود ما اصلاحات شهری را از خود شروع کنیم و در ضمن ارگان‌های مختلف مسولیت ترویج فرهنگ شهرنشینی را دارند.»

به گفته‌ی وی، برخی‌ها بدون در نظر داشت نزاکت‌های اجتماعی به شکلی از اشکال، سبب اذیت و آزار همسایه‌ها و مردم محل می‌شوند. هر کس نیازمند زندگی راحت و بدون دغدغه می‌باشد.

وی از مردم می‌خواهد که رفتارهای شهرنشینه را مراعات کرده و طوری در اجتماع رفتار کنند که باعث اذیت دیگران نشوند و همیشه خود را به جای دیگران قرار دهند. در همین حال، حمیرا واعظی باشنده‌ی شهر آرای کابل می‌گوید: «با تاسف امروز برخی از نزاکت‌هایی که در گذشته در کابل وجود داشت، از میان رفته است. به طور مثال اگر یک خانواده محفل عروسی یا شب حنا برگزار می‌کند، با نصب لودسپیکرهای بزرگ خواب تعداد زیادی

با صدای بلند موزیک، کف‌زدن‌ها و خندیدن‌های پی‌پی‌هم، از خواب پریدم. فکر کردم که صبح شده و رفتن به دفتر دیر شده باشد. سریع به ساعت نگاه کردم، ساعت یک شب را نشان می‌داد. تعجب کردم. از آپارتمان بیرون شدم. دیدم که اعضای خانواده‌ی همسایه‌ی طبقه بالای ما، سال‌گرد تولد دخترشان را در محوطه کوچک بلاک جشن گرفته‌اند. جالب بود این بود که زمانی اعتراض کردم، آنان متعجب شدند و گفتند بلاک فردی نیست و هر کس پول می‌دهد و حق دارد تا هر چه دلش بخواهد، انجام دهد.»

رعایت نکردن فرهنگ شهری تنها در این یک مورد خلاصه نمی‌شود، بلکه امروز تعداد زیادی از افراد هستند که خواسته یا ناخواسته، برای دیگران مزاحمت ایجاد می‌کنند.

به طور مثال زبیر، باشنده شهرک آریای کابل می‌گوید که زندگی کردن به شکل جمعی، نزاکت‌هایی را ایجاب می‌کند که متأسفانه برخی از مردم آن را رعایت نمی‌کنند. وی می‌گوید: «در شهرک آریا برخی از خانواده‌هایی زندگی می‌کنند که بلاستیک زباله‌هایشان را از طبقه پنجم یا ششم به پایین می‌اندازند. با تاسف زمانی که برخی از خانواده‌ها زباله‌هایشان را از طبقه‌های بالا به پایین پرتاب می‌کنند، این زباله‌ها به شیشه‌های موتورها اصابت می‌کند و مالکان موتورها را متضرر می‌سازند، حال آن که هر صبح ساعت ۶ موتورها انتقال زباله به زیر بلاک‌ها می‌آیند و زباله‌ها را انتقال می‌دهند، اما برخی‌ها فرهنگ شهری را مراعات نمی‌کنند.»

به گفته‌ی وی بسیاری اوقات در محوطه شهرک آریا، مردم شاهد گشت‌وگذار برخی از موتورهایی‌اند که در ساعت دو یا سه شب صدای آهنگ‌های تند از لودسپیکرهایشان بلند شده و باعث آزار و اذیت مردم می‌شود.

وی می‌گوید: «در داخل شهرک، آپارتمان‌هایی وجود دارد که صدای «تیپ‌شان تا آخرین درجه بلند است.» او می‌گوید که در کنار این همه، کودکان «لیفت» بلاک‌ها را وسیله بازی قرار داده‌اند و روزانه چندین بار پایین و بالا می‌روند و یا این که در دهلیزها و پله‌ها به دوش می‌پردازند و سر و صدا ایجاد می‌کنند.»

وی از تیزرانی‌های برخی از باشندگان این شهرک نیز شکایت کرده و می‌گوید که برخی افراد در داخل شهرک چنان موتورهایی‌شان را تیز می‌رانند که چه کودکان بلکه بزرگسالان نیز احساس آرامش و مصونیت ندارند.

در همین حال، علی‌احمد باشنده منطقه دشت برچی کابل می‌گوید با آن که آنان در یک حویلی زندگی می‌کنند، اما در آن جا نیز از مزاحمت‌ها در امان نیستند.

giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Tender Notification call for expression of interest for Inquiry#91105313:

The Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH is implementing Technical Cooperation measures on behalf of the Government of the Federal Republic of Germany.

GIZ Office in Kabul now invites experienced and financial solvent Bidders to submit their expression of interest letter, past experience and contracts/orders with organizations in field of Supplying, delivery and installation for Brand new generators for GIZ Compound in Mazar-i-Sharif.

To claim the tender documents for the bidding process, please send your expression of interest letter along with past experience contracts or orders to tenders-afg@giz.de latest by 21 January 2017, at 4:00 O'clock, Kabul local time.

Note: Past experience contracts or orders at mentioned fields with any organizations is mandatory to send along with expression of interest letter.

اطلاعیه داوطلبی:

اداره انکشاف بین‌المللی آلمان (GIZ) به نمایندگی از دولت فدرال آلمان در بخش‌های مختلف، همکاری تخنیک‌ی عرضه می‌دارد.

دفتر اداره انکشاف بین‌المللی آلمان GIZ در کابل، از همه داوطلبان با تجربه و دارای توانائی مالی دعوت به‌عمل می‌آورد تا نامهٔ مبتنی بر علاقه‌مندی، تجارب کاری و قراردادهای خویش را که بیانگر فعالیت‌شان در زمینهٔ تهیه، انتقال و نصب جنراتورهای جدید می‌باشد، به دفتر مرکزی GIZ در کابل ذریعه ایمیل ارسال نمایند، تا شامل فرایند داوطلبی گردند.

برای به‌دست آوردن سایر اسناد داوطلبی، لطفاً نامهٔ مبتنی بر علاقه‌مندی، تجارب کاری، قراردادهای و سایر اسناد خویش را قبل از ۴:۰۰ عصر (به وقت کابل) روز ۲۱ ماه جنوری سال ۲۰۱۷ میلادی به ایمیل آدرس tenders-afg@giz.de ارسال دارید.

یادداشت: ارسال قراردادهای منعقد به سایر نهادها در گذشته درین زمینه حتمی می‌باشد.

ویراستاران: نوالعین و بهروز خاوری
خبرنگاران: وحید پیمان، سهیلا وداع خموش، سردار داهی، زینب فرمند
همانگی خبر: ظفر شاه رویی ۰۷۹۹۳۱۹۵۳۴
صفحه آرای: خبیر رحیمی - مصطفی سروری - مهدی فرهاد - غلامرضا مجیدی
وبسایت: احمدضیا محمدی ۰۷۰۸۱۴۴۰۴۷
پذیرش اعلان: صندوق پستی ۱۹۱۱، بسته‌خانه مرکزی، کابل، افغانستان
نشانی دفتر کابل: ایستگاه برج برق، سرک کولوله‌پشته، ناحیه چهارم، کابل
ایمیل روزنامه: Afghanistan_8am@yahoo.com
۸ صبح در ویرایش و پیرایش مطالب وارد دست باز دارد.
به جز سرمقاله، آرای مطرح شده در مقالات به نویسندگان آن برمی‌گردد.

www.8am.af
www.facebook.com/8am.af
[Twitter: @HashteSubhDaily](https://twitter.com/HashteSubhDaily)

سناجر سهیل: sanjarsohail@yahoo.com
مدیرمسول: پرویز کاوه ۰۷۰۰۲۲۸۹۸۸ parwiz_kawa@yahoo.com
معاون مدیرمسول: مجتبی هاشمی ۰۷۶۶۶۴۴۶۶۴ sayedmujtaba_hashemi@yahoo.com
تحلیلگر ارشد: فردوس کاوش
دبیر بخش سیاسی: فریدون آژند ۰۷۹۷۴۱۶۰۶۲
دبیر بخش ادب و فرهنگ: شایان فریور ۰۷۰۰۷۰۹۰۹۸ shayanfa@gmail.com

صبح

Publisher:
Sanjar Sohail
sanjarsohail@yahoo.com

Editor-in-Chief:
Parwiz Kawa
parwiz_kawa@yahoo.com
+93 700228988

به منظور رشد تجارت و اقتصاد هموطنان عزیز، عزیزی بانک افتخار دارد تا قروض متوسط خویش را با مبلغ 100000 - 500000 دالر امریکایی، پیشکش نماید. هموطنان عزیز میتوانند از مزایای قرضه مذکور با شرایط سهل مستفید شوند.

www.azizibank.af

1515

10th Year ◆ No: 2543 ◆ Saturday ◆ 14 January, 2017 ◆ Price: 20 Afs

درخواست دو نهاد مدافع حقوق بشر از ایران برای توقف اعدام ۱۲ نفر

امکان برخورداری از وکیل نداشته‌اند و اساساً احکام اعدام لرستانی، سلیمانی و عبادی بر اساس اعترافات دیگر زندانیان بوده است. دیدبان حقوق بشر و عفو بین‌الملل در نهایت تاکید می‌کنند که مقامات ایران باید به روند اعدام‌ها در این کشور پایان دهند و با تغییر در قوانین، مجازات اعدام را برای جرایم مواد مخدر به کار نبرند. مجلس ایران اوایل ماه قوس با یک فوریت طرحی موافقت کرد که در صورت تصویب نهایی، برای مجرمین مواد مخدر مجازات‌های دیگری غیر از اعدام اعمال خواهد شد. این در حالی است که لوی سارنوال ایران به تازگی تاکید کرده که مجازات اعدام از قانون مبارزه با مواد مخدر حذف نخواهد شد و تنها ممکن است مواردی از صدور حکم اعدام در این قانون اصلاح شود.

دیدبان حقوق بشر و سازمان عفو بین‌الملل خواستار توقف اجرای حکم اعدام ۱۲ نفر از متهمان جرایم مواد مخدر در ایران شدند که قرار است امروز شنبه ۲۵ جدی در زندان مرکزی کرج به دار آویخته شوند. این دو سازمان مدافع حقوق بشر در بیانیه‌ای که روز جمعه منتشر شده با انتقاد از قوه قضایی ایران عنوان کرده‌اند که علی‌رغم قول‌هایی که مقامات ایرانی داده‌اند، همچنان روند اعدام‌ها در این کشور ادامه دارد و شمار آن کاهش چشم‌گیری نیافته است. به نقل از رادیو فردا، بیانیه این دو نهاد ادامه می‌دهد که مسوولان زندان مرکزی کرج روز ۱۹ جدی دست‌کم ۱۲ نفر را که به‌خاطر جرایم مواد مخدر محکوم به اعدام شده‌اند به زندان انفرادی انتقال دادند و به آن‌ها گفتند که اعدام شان قطعی است، اما اجرای این حکم به خاطر درگذشت آیت‌الله اکبر هاشمی رفسنجانی، رئیس‌جمهور سابق ایران، برای چند روز به تعویق افتاد. دیدبان حقوق بشر و عفو بین‌الملل هويت چهار نفر از این جمع را شناسایی کرده که اسامی آنها عبارت است از علی محمد لرستانی، علی عبادی، محمد سلیمانی و مجید بدرلو. این دو نهاد سپس عنوان می‌کنند که از منابع مطلع باخبر شده‌اند که این چهار نفر در جریان بازجویی‌های خود

اعدام بیش از ۶۳۰۰ غیر نظامی عراقی توسط داعش

۲۰۱۴، شمار کشته‌شدگان را به ترتیب بیش از ۱۷۵۰۰ و ۲۰ هزار نفر عنوان کرده بود. اما این رقم در سال ۲۰۱۳ میلادی، قبل از پیش‌روی‌های داعش به‌طور محسوس کم‌تر بود و بین ۴ تا ۵ هزار قربانی را در برمی‌گرفت. به گفته این وب‌سایت ناظر، در سال گذشته میلادی، به‌طور میانگین، ۱۳۰۰ غیر نظامی در هر ماه جان خود را به دلیل خشونت‌ها از دست دادند. زنان و کودکان، هر یک، ۱۰ درصد کشته‌شدگان را تشکیل می‌دهند. آمار در عین حال نشان می‌دهد که خشونت‌ها در سراسر این کشور، به شکل برابری رخ نداده‌است. شمار قربانیان به‌شکل چشم‌گیری در موصل و مناطق اطراف آن بالاست. ولایت نینوا، جایی که موصل مرکز آن است، تقریباً نیمی از کل قربانیان را در بر می‌گیرد. در بغداد بیش از ۳۷۰۰ نفر و در ولایت انبار بیش از ۱۷۰۰ نفر کشته شده‌اند. در عین حال به گفته این وب‌سایت نزدیک به دو هزار غیر نظامی نیز در حملات هوایی ائتلاف ضد داعش کشته شده‌اند. برخی از این حملات و اتهام‌های وارد شده، چه در عراق چه در همسایگی آن در سوریه، از سوی امریکا هدف تحقیق و بازرسی قرار گرفته است. در مواردی نیز ارتش امریکا پذیرفته است که قربانیان غیر نظامی در حملات هوایی ائتلاف کشته شده‌اند. برای نمونه در ماه ثور گذشته که ارتش ایالات متحده کشته‌شدن ۲۰ غیر نظامی را طی پنج ماه پذیرفت. گروه داعش مسوول کشته‌شدن دو سوم غیر نظامیان در سال ۲۰۱۶ بوده است. عمده قربانیان، اعدام شده‌اند و در واقع هدف حملات انتحاری و بمب‌گذاری قرار نگرفته‌اند. از این میان، این گروه مسوول اعدام ده‌ها کودک بوده است. ارتش عراق و شبه‌نظامیان حامی دولت نیز در کشته‌شدن غیر نظامیان مسوول معرفی شده‌اند. به گفته ناظران هزاران غیر نظامی در جریان درگیری‌ها و حواشی درگیری‌ها میان داعش و نیروهای دولتی و شبه‌نظامیان متحد آن‌ها، به‌ویژه در موصل و ولایت انبار، کشته شده‌اند. آمار کشته‌شدگان غیر نظامی ده‌ها نفر از شهروندان ایران، افغانستان و پاکستان را نیز در بر می‌گیرد.

تازه‌ترین آمار یک وب‌سایت ناظر بر درگیری‌های عراق نشان می‌دهد در سال گذشته میلادی ۱۶ هزار و ۳۶۱ غیر نظامی در خشونت‌های آن کشور جان خود را از دست داده‌اند. به گزارش رادیو فردا، از این میان کشته‌شدگان تقریباً نیمی از آن‌ها اعدام شده‌اند؛ از این میان ۶۳۶۳ نفر به دست گروه داعش اعدام شده‌اند. بیش از ۲۰۰ نفر از قربانیان اعدام‌ها کودکان بودند. آمار کل کشته‌شدگان کم‌تر از دو سال گذشته است، اما هم‌چنان بیانگر وضعیتی به‌مراتب بدتر از سال ۲۰۱۳ میلادی است. از سال ۲۰۱۴ میلادی، گروه داعش دست به پیشروی‌های گسترده‌ای در عراق زد که نتیجه آن هم‌چنان دامن‌گیر این کشور است. در حال حاضر ارتش عراق، پیش‌مرگ‌های کثرت و شبه‌نظامیان متحد آن‌ها در حال نبرد با داعش در موصل، یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهرهای عراق هستند. اما خشونت‌ها، به‌ویژه حملات انتحاری و بمب‌گذاری‌ها در مناطق و مراکز مسکونی و غیر نظامی ادامه دارد. در یکی از تازه‌ترین نمونه از این دست حملات، انفجار در بغداد، در جریان مراسم سال‌نوی میلادی، ۲۷ کشته برجای گذاشت. خشونت‌ها در عراق، البته به چند سال گذشته محدود نمی‌شود و در پی حمله ائتلاف به رهبری امریکا علیه حکومت صدام حسین، ادامه داشته است. وب‌سایت ناظر «ایراک بادی کونت» که هر ساله شماری از قربانیان غیر نظامی را ارائه می‌کند، پیش‌تر در سال ۲۰۱۵ و

راه متیسی به سوی وزارت دفاع امریکا هموار شد

همکاری کرده‌اند. ویلیام کوهن، وزیر دفاع دوره بیل کلینتون، از جمله مدافعانی بود که در حمایت از متیسی سخن گفته است. رهبر اقلیت دموکرات در سنا نیز به لغو موقتی قانونی رای آری داده است. از جمله مخالفان «مشوق» قانونی نیز کریستین جیلیبرند بود که گفته است چنین کاری دست زدن به «اشتباهی‌ست که طی ۵۰ سال گذشته سابقه ندارد». اقدام کنگره امریکا برای اعطای این مشوق قانونی به جیمز متیسی، از سال ۱۹۵۰ به این سو سابقه نداشته است.

سنای امریکا با رای اکثریت بالای نمایندگان به چشم‌پوشی بر قانونی رای داد که در عمل راه جیمز متیسی، جنرال بازنشسته ارتش را برای هدایت وزارت دفاع دولت دونالد ترامپ هموار می‌کند. نمایندگان هر دو حزب دم و کرات و جمهوری خواه به رفع مانع قانونی رای دادند. جنرال متیسی، در سال ۲۰۱۳ از ارتش ایالات متحده، بازنشسته شد و در واقع باید هفت سال از آغاز بازنشستگی او بگذرد تا قادر شود پستی دولتی در اختیار بگیرد. به گزارش رادیو فردا، هشتاد و یک سناتور به چشم‌پوشی بر این قانون رای موافق دادند و ۱۷ سناتور نیز رای مخالف. کمیته نیروهای مسلح مجلس نمایندگان نیز با ۳۴ رای موافق در برابر ۲۸ رای مخالف، آن را برای رای‌گیری به صحن عمومی مجلس نمایندگان فرستاده‌است که قرار است نهایتاً تا امروز نتیجه را اعلام کند؛ آن‌چه از هم‌اکنون گفته می‌شود نتیجه‌اش موافقت اکثر نمایندگان خواهد بود. شمار بالایی از نمایندگان حزب دموکرات در هموار کردن راه متیسی به سوی وزارت دفاع با رقبای جمهوری خواه

ترامپ: گزارش هک روسیه را در ۹۰ روز تهیه می‌کنم

هم‌چنین گفته شده است که مسکو، اطلاعاتی را درباره آقای ترامپ در دست دارد. به گزارش بی‌بی‌سی، آقای ترامپ در توییت خود نوشت که سازمان‌های اطلاعاتی این ادعاها را منتشر کردند در حالی که می‌دانند این درست نیست و هیچ وقت درست نبوده است. گزارش‌های تایید نشده‌ای که درباره این پرونده در رسانه‌ها منتشر شده نشان می‌دهد که روسیه می‌تواند از این اطلاعات علیه آقای ترامپ استفاده کند. سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا این اطلاعات را در اختیار آقای ترامپ و هم‌چنین آقای اوپاما گذاشته‌اند. آنان می‌گویند این اطلاعات به‌طور مستقل قابل تایید نیست، اما منابع آن موثق است. پیش‌تر آقای ترامپ بدون اشاره مستقیم به این گزارش‌ها آن‌ها را به عنوان «خبرهای جعلی» محکوم کرده بود. دولت روسیه نیز گزارش‌ها در مورد در اختیار داشتن اطلاعاتی قابل بهره‌برداری علیه آقای ترامپ را رد کرده و گفته است که هدف از انتشار چنین گزارش‌هایی تلاش برای متشنج کردن روابط دو کشور خوانده است.

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور منتخب ایالات متحده امریکا، قول داده که تا ۹۰ روز بعد از مراسم سوگند درباره اتهام‌های هک کمپین انتخاباتی امریکا توسط روسیه به مردم گزارشی ارائه خواهد کرد. مراسم تحلیف آقای ترامپ جمعه هفته آینده در واشنگتن برگزار می‌شود و او از آن تاریخ رسماً رئیس‌جمهور امریکا خواهد شد. در یک مجموعه توییت، او ادعاهای مطرح شده را «اطلاعات ساختگی سیاست‌کاران نفرت‌آور» از هر دو حزب دموکرات و جمهوری خواه توصیف کرد. دستگاه‌های اطلاعاتی امریکا روسیه را متهم کرده‌اند که به منظور دستکاری در انتخابات امریکا ایمیل‌های اعضای حزب دموکرات را هک کرده است.

حملات راکتی اسرائیل به یک میدان هوایی نظامی در دمشق

عزت، شأن و عزت زایران تامین شود، مشکلی برای عملیات حج نخواهیم داشت چون برنامه‌ریزی‌ها شروع شده است.» یک سال پیش، در پی حمله به مراکز دیپلماتیک عربستان سعودی در ایران، دولت آن کشور ایران را به کوتاهی در حفظ امنیت دیپلمات‌های خود متهم و روابط خود را با ایران قطع کرد. با این‌همه، مقامات سعودی گفتند که قطع روابط مانع از اعزام زایران ایرانی به حج نخواهد شد. در ماه‌های بعد، مذاکراتی بین دو طرف برای انجام ترتیبات اعزام زایران ایرانی صورت گرفت اما سرانجام مقامات ایران اعلام کردند که این مذاکرات به نتیجه نرسیده و خواست‌های آنان برآورده نشده است و زایران ایرانی به حج اعزام نخواهند شد.

حمید محمدی، سرپرست سازمان حج و زیارت ایران با تایید برنامه مذاکره با مقامات سعودی در مورد اعزام زایران ایرانی به حج، نسبت به احتمال حل اختلاف دو طرف در این زمینه ابراز خوشبینی کرده است. به نقل از بی‌بی‌سی، آقای محمدی در گفتگو با خبرگزاری دانشجویان، ایستنا، گفته است که عربستان در ماه‌های ربیع‌الاول و ربیع‌الثانی هر سال دعوت‌نامه‌هایی را برای کشورهای مختلف ارسال و از آنان برای مذاکره پیرامون نحوه اعزام زایران آن کشورها به مراسم حج دعوت می‌کند و نوبت ایران، روز ۵ حوت برابر ۲۵ جمادی‌الاول تعیین شده است. حدود دو هفته پیش، مقامات سعودی اعلام کردند که از نمایندگان ایران برای مذاکره پیرامون اعزام زایران ایرانی به حج دعوت کرده‌اند. سخنگوی وزارت خارجه ایران دریافت هرگونه دعوت‌نامه‌ای را تکذیب کرد. اما وزیر حج عربستان گفت که دولت سعودی از زایران تمامی کشورها استقبال می‌کند و از نمایندگی ایران در امور حج نیز مانند سایر کشورها برای گفتگو پیرامون ورود زایران این کشور دعوت به عمل آمده است. نماینده رهبر ایران در امور حج نیز بعداً دریافت چنین دعوت‌نامه‌ای را مورد تایید قرار داد و گفت که هیاتی برای مذاکره به عربستان سعودی اعزام خواهد شد. سرپرست سازمان حج ایران گفته است که اگر مذاکرات دو طرف به نتیجه برسد «و مطالبات ایران در راستای حفظ

ارابه نکرده، اما گفته که این حمله راکتی باعث آتش‌سوزی شده است. تلویزیون دولتی سوریه پیشتر گزارش داده بود که چند انفجار مهیب در میدان هوایی مژه دمشق روی داده است و آمبولانس‌ها به محل حادثه شتافته‌اند. این گزارش تلویزیون دولتی سوریه جزئیات بیشتری را ارائه نکرده بود. اسرائیل در گذشته مواضع گروه حزب‌الله لبنان در سوریه مورد حمله قرار داده بود. وزارت دفاع اسرائیل معتقد است، مشارکت حزب‌الله در جنگ داخلی سوریه با تقویت و قدرت گرفتن این گروه شده است. این گزارش می‌افزاید، حزب‌الله لبنان نقش مهمی در جنگ داخلی سوریه ایفا می‌کند و در جریان بازپس‌گیری شرق حلب نیز حضور موثر داشت.

فرماندهی ارتش سوریه بامداد روز جمعه در بیانیه‌ای اعلام کرد، اسرائیل یک میدان هوایی نظامی در غرب دمشق را با راکت هدف قرار داده است. به گزارش رادیو فردا، تلویزیون دولتی سوریه به نقل از ارتش اعلام کرده است که اسرائیل چند راکت از دریاچه طبریا در شمال این کشور شلیک کرده که به این میدان هوایی نظامی اصابت کرده‌اند. این میدان هوایی محل استقرار گارد ریاست‌جمهوری سوریه است. فرماندهی ارتش سوریه در این بیانیه‌ای به اسرائیل درباره عواقب این حمله هشدار داده گفته است، به جنگ علیه این تروریسم ادامه می‌دهد و «دست‌های مهاجمان را قطع» خواهد کرد. این بیانیه از تلفات احتمالی این حمله گزارشی